

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

A vezető tisztségviselők Cstv. 33/A.§ szerinti felelőssége

Szerző:

dr. Halász Rita

Kézirat lezárva:

Budapest, 2020. május 19.

(jelölve az azóta bekövetkezett változásokat)

I. Bevezetés

A vezető tisztségviselők hitelezőkkel szemben fennálló felelősségére vonatkozó szabályok a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvénybe (Cstv.) 2006. július 1-jei hatállyal kerültek bevezetésre a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XLIX. törvény módosításáról szóló 2006. évi VI. tv. (Beiktató tv.) 14.§ és 17.§-aival. Ez az 1. időállapot, ami 2006. július 1-től 2009. augusztus 31. napjáig tartott. Ezt megelőzően nem volt olyan szabályozás, ami biztosította volna, hogy a vezető tisztségviselők elszámoljanak tevékenységükről és a fizetésektelen gazdasági társaságok úgy tudják befejezni működésüket, hogy nem okoznak hitelezőiknek túl nagy veszteséget.

A 2006. július 1. napján beiktatott, a vezető tisztségviselő felelősségét szabályzó Cstv. 33/A. §-ában meghatározott felelősségi forma azonban nem általános, közvetlen és az adóssal egyetemlegességet alkotó felelősségi szabály, hanem rendkívüli jellegű.¹

A Cstv. 33/A.§-ának rendelkezései a bevezetésük óta több alkalommal módosultak. Az 1. időállapot 2006. július 1. napjától 2009. augusztus 31. napjáig, a 2. időállapot 2009. szeptember 1. napjától 2012. február 29. napjáig, a 3. időállapot 2012. március 1. napjától 2014. március 14. napjáig, a 4. időállapot 2014. március 15. napjától 2017. június 30. napjáig tartott, az 5. időállapot pedig 2017. július 1. napjától tart.

Az 1. időállapot szerinti szabályozás alapján a vezető tisztségviselők felelősségének megállapítására akkor kerülhet sor, ha azok, akik a gazdálkodó szervezet vezetői voltak a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben, a fizetésektelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látták el (ideértve a környezeti terhek rendezését is) és ezáltal a társasági vagyona csökkent.² A vezető tisztségviselők marasztalásának feltételeit a Cstv. 63.§ (3)-(4) bekezdéseiben szabályozta, mely szerint a felszámolási eljárás jogerős lezárását követő 90 napos jogvesztő határidőn belül lehet marasztalási pert indítani.

A második módosítással a törvény olyan magatartás miatt is biztosítja a felelősség megállapítását, ami megghiúsította a hitelezők követeléseinek teljes kielégítését, továbbá bevezeti a közbenső mérleg után

¹ BDT 2019.4102.

² A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 33/A.§ (1) bekezdés

indítható marasztalási per lehetőségét és a vagyoni biztosíték jogintézményét. A marasztalási perre nyitva álló jogvesztő határidő 90 napról 60 napra csökkent.

A 3. időállapot szerinti rendelkezés továbbra is fenntartotta a kétlépcsős perstruktúrát akként, hogy egy §-ban helyezte el a vezető tisztségviselő felelősségének megállapítására, illetve a marasztalására irányuló pereket.

A következő jelentős változást a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (Ptk.) hatályba lépése hozta. Ez a 4. időállapot szerinti szabályozás. Tekintettel arra, hogy a Ptk. rendelkezései is szabályozzák a vezető tisztségviselő hitelezőkkel szemben fennálló felelősségét lényeges kérdésként merült fel, hogy a Ptk. rendelkezéseire hivatkozással önálló igényérvényesítésre van-e lehetőség, vagy a Ptk. szabályait a Cstv. szabályainak alkalmazásával lehet csak alkalmazni.

A Cstv. 2017. évi módosításával kapcsolatosan a törvényi indokolás kiemeli, hogy pontosításra kerültek azok a tevékenységek vagy mulasztások, amelyek megalapozzák a vezető tisztségviselő felelősségét, pontosításra kerültek a vagyoni biztosítékra kötelezés szabályai és a felelősség alóli mentesülés okai, továbbá a környezetvédelmi szabályokra történik utalás, ezek határozzák meg ugyanis azokat a kötelezettségszegéseket, amelyek megalapozhatják a hitelezők felé fennálló felelősséget.

A 2017. évi módosítással kapcsolatban Juhász László kifejti, hogy 'a Ptk.-t módosító 2016. évi LXXVII. tv. által bevezetett módosítások a 2017. évi VI. Cstv. Novella által a csőd- és felszámolási eljárásokban is megjelentek, azonban a Cstv. módosítás nem csak átvezette a változó szabályokat, hanem azon jelentős mértékben túllépett, ezért is tekinthető ez a törvény Novellának.'³

A Cstv.33/A. §-a valamennyi időállapotban a vezető tisztségviselők felelőssége megállapításának feltételül szabja a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését, továbbá, hogy ennek bekövetkezése után a vezető tisztségviselő ügyvezetési feladatait nem a hitelezők érdekeinek megfelelően látta el.

³ Juhász László: A Cstv. 2017. évi módosítása II. Gazdaság és Jog 2017/12.

II. A vezető tisztségviselők felelőssége a Cstv.33/A. § szabályai alapján

1. A felelősségi szabályok bemutatása az egyes időállapotok szerint

A vezető tisztségviselők felelősségének szabályai 2006. július 1. napjával kerültek bevezetésre a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 33/A. § -ának szabályaival. A szabályok a bevezetésüket követően öt alkalommal módosultak, legutóbb 2017. július 1. napjával. A szabályozás lényege, hogy a vezető tisztségviselők hitelezők irányába fennálló kártérítési felelősségének megállapítására és marasztalására kétlépcsős perstruktúrában kerül sor. A kétlépcsős perstruktúra jellemzője, hogy az első lépcsőben a felelősség megállapításához szükséges tényállás feltárása, a jogalap és összecszerűség tekintetében a bizonyítási eljárás lefolytatása történik, majd ezt követően kerülhet sor a marasztalási perre, melynek lényege, hogy a felelősség csak azokkal a követelésekkel szemben áll fenn, amelyek megtérültek volna abban az esetben, ha a vezető tisztségviselő betartja a rá vonatkozó szabályokat és ezáltal az adós társaság vagyona nem csökken.⁴ A kétlépcsős perstruktúrát a jogszabály változásai nem érintettek. Az alábbiakban ezeknek a módosításoknak, vagyis az egyes időállapotoknak a bemutatására kerül sor.

1.1. 1. időállapot (2006.07.01.-2009.08.31.)

A vezető tisztségviselők hitelezők irányába fennálló felelősségére vonatkozó szabályokat - mint ahogyan arról a bevezetőben is szó volt - a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XLIX. törvény módosításáról szóló 2006. évi VI. tv. (Beiktató tv.) 14.§ és 17.§-a vezette be a Cstv.-be. Ez az időállapot 2006. július 1. napjától 2009. augusztus 31. napjáig tartott. Ezt megelőzően a vezető tisztségviselők felelősségére vonatkozó szabályozást a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. tv. (Gt.) tartalmazott. A szabályzás szerint a gazdasági társaság fizetéseképtelenségével fenyegető helyzet bekövetkeztét követően, a vezető tisztségviselők ügyvezetési feladataikat a társaság hitelezői érdekeinek elsődlegessége alapján kötelesek ellátni. Külön törvény e követelmény felróható megszegése esetére, ha a gazdasági társaság fizetéseképtelenné vált, előírhatja a vezető tisztségviselők hitelezőkkel szembeni

⁴ Cstv. törvényi indokolás

helytállási kötelezettségét.⁵ A hivatkozott külön törvény a Cstv. 33/A. §-a, ami egy sajátos felelősségi alakzatot hozott létre.

A 2006. július 1. napjától hatályos szabály kimondja, hogy a hitelező vagy a felszámoló a felszámolási eljárás ideje alatt keresettel kérheti a bíróságtól annak megállapítását, hogy azok, akik a gazdálkodó szervezet vezetői voltak a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látták el (ideértve a környezeti terhek rendezését is), és ezáltal a társasági vagyona a keresetben meghatározott mértékben csökkent. Ez a rendelkezés tulajdonképpen a megállapítási perre vonatkozó szabályokat tartalmazza.⁶

E szabályozás szerint tehát a vezető tisztségviselők felelőssége megállapításának feltételei:

- azok, akik a gazdálkodó szervezet vezetői voltak a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben,
- a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően,
- ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látták el (ideértve a környezeti terhek rendezését is),
- és ezzel okozati összefüggésben
- a gazdálkodó szervezet vagyona csökkent.

A felelősségi szabály alkalmazásának egyik feltétele tehát, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezzon. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének időpontját a Cstv. akként határozza meg, hogy az az időpont, amelytől kezdve a gazdálkodó szervezet vezetői előre látták, vagy ésszerűen előre láthatták, hogy a gazdálkodó szervezet nem lesz képes esedékességgel kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket.⁷ További feltétel, hogy a vezető tisztségviselők ügyvezetési feladataikat

⁵ A gazdasági társaságokról szól 2006. évi IV. törvény (Gt.) 30.§ (3) bekezdése

⁶ Cstv. 33/A.§ (1) bekezdés. Beiktatta: 2006. évi VI. törvény 14.§

⁷ Cstv. 33/A.§ (1) bekezdés. Beiktatta: 2006. évi VI. törvény 14.§

nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján lássák el, ideértve a környezeti terhek rendezését is. Ez a vezető tisztségviselők felelősségét megalapozó magatartási szabály, mellyel összefüggésben a gazdálkodó szervezet vagyonának csökkennie kell, ugyanis e nélkül a felelősségi szabály nem alkalmazható.

A felelősség megállapításának az is feltétele, hogy csak olyan vezető tisztségviselővel szemben alkalmazható, aki a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben volt a gazdálkodó szervezet vezetője.

A Cstv. a vezető tisztségviselők marasztalásának feltételeit a megállapítási perre vonatkozó rendelkezésektől elkülönülten, a Cstv. 63.§ (3)-(4) bekezdéseiben szabályozza. A szabályozás szerint a felszámolási eljárás jogerős lezárását követő 90 napos jogvesztő határidőn belül - ki nem elégített követelése erejéig - bármely hitelező keresettel kérheti a bíróságtól, hogy a 33/A. § szerinti perben megállapított felelősség alapján kötelezze az adós volt vezetőjét követelésének kielégítésére.⁸ Amennyiben a felszámolási eljárás jogerős lezárásáig a megállapítási perben jogerős döntés nem születik, a 90 napos jogvesztő határidő kezdő napja a megállapítási per szerinti jogerős bírósági döntés napját követő nap.⁹

Az igényérvényesítésre e felelősségi szabály alapján a felszámolási jogerős lezárását követő 90 napon belül kerülhet sor. A határidő jogvesztő.

1.2. 2. időállapot (2009.09.01.-2012.02.29.)

A Cstv. 33/A §-ának rendelkezéseit a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény, valamint az azzal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2009. évi LI. tv. 19.§-a (Mód.tv.) módosította. Ez az időállapot 2009. szeptember 1. napjától 2012. február 29. napjáig tartott.

A 2. időállapot szabályozása szerint a vezető tisztségviselők felelőssége megállapításának feltételei:

- azok, akik a gazdálkodó szervezet vezetői voltak a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben,

⁸ Cstv. 63.§ (3) bekezdés. Beiktatta: 2006. évi VI. törvény 17.§

⁹ Cstv. 63.§ (4) bekezdés. Beiktatta: 2006. évi VI. törvény 17.§

- a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően,
- ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látták el,
- és ezáltal a gazdálkodó szervezet vagyona csökkent, vagy a hitelezők követeléseinek teljes kielégítését megghiúsították, vagy elmulasztották a környezeti terhek rendezését.

A jogszabály tehát a vezető tisztségviselő felelősségének megállapítását olyan magatartás miatt is biztosítja - a korábban szabályozott vagyoncsökkenés és környezeti károk mellett -, ami megghiúsította a hitelezők követeléseinek teljes kielégítését.¹⁰

A szabályozás biztosította a hitelező, illetve felszámoló részére a felszámolási eljárás jogerős befejezése előtt marasztalásra irányuló kereset benyújtását abban az esetben, ha a bíróság által jóváhagyott közbenső mérleg és részleges vagyonfelosztási javaslat alapján az adós felszámolás körébe tartozó vagyona nem volt elegendő a hitelezői igények kielégítéséhez.¹¹

A megállapítási kereset benyújtása mellett tehát akkor van lehetőség marasztalási keresetet benyújtani még a felszámolási eljárás jogerős befejezése előtt, ha a bíróság által jóváhagyott közbenső mérleg és részleges vagyonfelosztási javaslat alapján az állapítható meg, hogy az adós felszámolás körébe eső vagyona nem elegendő a hitelezők kielégítéséhez.

A 2. időállapot szerinti módosítás a marasztalási perindításra nyitva álló jogvesztő határidőt módosította, ugyanis a keresetet a felszámolási eljárás jogerős lezárását követő 60 napos jogvesztő határidőn belül lehet előterjeszteni a korábbi 90 napos jogvesztő határidőhöz képest.¹²

A módosítás bevezette a vagyoni biztosíték jogintézményét, melynek lényege, hogy a megállapítási perben vagyoni biztosíték nyújtása is kérhető a hitelezők követelésének kielégítése céljából. A jogintézményről részletesen a IV. fejezetben lesz szó.

¹⁰ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenye_6.pdf

¹¹ Cstv. 33/A.§ (3) bekezdés. Beiktatta: 2009. évi LI. törvény 19.§

¹² Cstv. 63.§ (3) bekezdés. Megállapította: 2009. évi LI. törvény 43.§

1.3. 3. időállapot (2012.03.01.-2014.03.14.)

A Cstv. 33/A. §-ának következő módosítása a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény, a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény, a cégnyilvánosságról, a bírósági eljárásról és végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény, továbbá az ezekkel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló, valamint az azzal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCVII. tv. (Mód.tv.2.) 35.§-ával következett be.¹³

A Mód.tv.2. hatályon kívül helyezte a marasztalási perre vonatkozó Cstv. 63.§ (3)-(4) bekezdéseit és a Cstv. 33/A. §-át - megtartva a kétlépcsős perstruktúrát - akként módosította, hogy egy §-ban helyezte el a vezető tisztségviselők felelősségének megállapítására, illetve marasztalására irányuló perek szabályait. A felelősség megállapításának szabályait lényegét tekintve érintetlenül hagyta, a marasztalására irányuló kereset előterjesztésének lehetőségét azonban az adós elleni felszámolási eljárás jogerős befejezése előtt már nem biztosítja és a marasztalási perre vonatkozó rendelkezéseket a 33/A.§ (6) bekezdésében helyezi el.¹⁴ Ennek értelmében a felszámolási eljárás jogerős lezárását követő 60 napos jogvesztő határidőn belül - ki nem elégített követelése erejéig - bármely hitelező keresettel kérheti a bíróságtól, hogy a megállapítási perben jogerősen megállapított felelősség alapján kötelezze az adós volt vezetőjét követelésének kielégítésére. Amennyiben a felszámolási eljárás jogerős lezárásáig a megállapítási perben még nincs jogerős döntés, a 60 napos jogvesztő határidő kezdő napja a jogerős bírósági döntés napját követő nap.¹⁵

1.4. 4. időállapot (2014.03.15.-2017.06.30.)

A következő jelentős változást a jogszabályi rendelkezésben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (Ptk.) hatályba lépése hozta, ugyanis az egyes törvényeknek az új Ptk. hatálybalépésével összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CCLII. tv. (Mód.tv.3.) 91.§-a módosította a Cstv. 33/A. §-át.¹⁶

¹³ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenyn_6.pdf

¹⁴ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenyn_6.pdf

¹⁵ Cstv. 33/A.§ (6) bekezdése, Megállapította: 2011. évi CXCVII. törvény 35.§

¹⁶ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenyn_6.pdf

A módosítás a vezető tisztségviselők felelősségének megállapításához nem a hitelezők érdekeinek az elsődlegességét írja elő, ahogyan az 1-3. időállapot szerinti szabályozás során, hanem a hitelező érdekeinek a figyelembevételét.¹⁷

A 4. időállapot szerinti módosítással újra bevezetésre kerül a közbenső mérleg elfogadása utáni perindítás lehetősége. A szabályozás szövege változatlan maradt, csupán a Cstv. 33/A.§ (7) bekezdésében került elhelyezésre a Mód.tv.3. 91.§ (8) bekezdése által.

A Ptk. Harmadik Könyve a gazdasági társaságokra, valamint a 3:368. § (3) bekezdésének utaló szabálya folytán az egyesületekre is vonatkozó 3:118. §-ban, az egyesületekre vonatkozó 3:86. § (2) bekezdésében, a szövetkezetekre vonatkozó 3:347. § (3) bekezdésében azonos tartalommal szabályozza a vezető tisztségviselők hitelezők irányában fennálló felelősségét a jogi személy jogutód nélküli megszűnése esetére.¹⁸

A Ptk. szabályozza a harmadik személyekkel szembeni felelősségét és kimondja, hogy amennyiben a gazdasági társaság jogutód nélkül megszűnik, a hitelezők kielégítetlen követelésük erejéig kártérítési igényt érvényesíthetnek a társaság vezető tisztségviselőivel szemben a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint, ha a vezető tisztségviselő a társaság fizetéseképtelenségével fenyegető helyzet beállta után a hitelezői érdekeket nem vette figyelembe. Ez a rendelkezés a végelszámolással történő megszűnés esetén nem alkalmazható.¹⁹ Ez a szabály vonatkozik az egyesületekre is, ugyanis a törvény alapján az egyesületekre a gazdasági társaságok közös szabályait megfelelően alkalmazni kell.²⁰ Az egyesületekre (3:86.§ (2) bekezdés) és a szövetkezetekre (3: 347.§ (3) bekezdés) vonatkozó szabályok a vezető tisztségviselők felelősségét a Ptk. 3:118.§ rendelkezéseivel azonos tartalommal szabályozzák.

A Ptk. szabályai szerint kártérítési igényt a szerződésen kívül okozott károkért fennálló felelősség szabályai szerint lehet érvényesíteni, a felelősség alapja a hitelezői érdekek figyelmen kívül hagyása a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése után. Végelszámolással történő megszűnés esetén ezek a szabályok nem alkalmazhatóak.²¹

¹⁷ Cst. 33/A.§ (1) bekezdés. Módosította: 2013. évi CCLII. törvény 91.§-a.

¹⁸ Török Tamás: A vezető tisztségviselők hitelezőkkel szembeni felelőssége. Gazdaság és jog 2017/6

¹⁹ A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (Ptk.) 3:118.§

²⁰ Ptk. 3:368.§ (3) bekezdése

²¹ Juhász László: A magyar fizetéseképtelenségi jog kézikönyve I. Hvg-Orac, Budapest 2016. 539. oldal

Összefoglalva a 4. időállapot szerinti módosítást egyrészt a Cstv. hatálya alá tartozó jogalanyok tekintetében azt írják elő, hogy a vezető tisztségviselők a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését követően már a hitelezői érdekek figyelembevételével kötelesek eljárni. Vagyis ügyvezetői feladataik ellátása során már nem kizárólag a jogi személy hitelezői érdekeit kell figyelembe venniük.²² Másrészt a módosítás lehetővé teszi, hogy a hitelezők a megállapítási perekben marasztalásra irányuló keresetet is előterjesszenek meghatározott feltételek fennállása esetén.²³

1.4.1. Az új Ptk. vezető tisztségviselők felelősségét szabályozó rendelkezéseinek a Cstv. vonatkozó rendelkezéseivel való viszonya

Tekintettel arra, hogy a Ptk. fent ismertetett rendelkezései is szabályozzák a vezető tisztségviselő hitelezőkkel szemben fennálló felelősségét, felmerül, hogy a Ptk. rendelkezéseire hivatkozással önálló igényérvényesítésre van-e lehetőség, vagy a Ptk. szabályait a Cstv. szabályainak alkalmazásával lehet csak alkalmazni.

Juhász László álláspontja szerint felszámolás esetén, amennyiben sor kerül a speciális szabályok alapján a vezetői felelősség megállapításával kapcsolatos per megindítására, ez kizárja, hogy a felszámolási eljárás megszűnését követően a hitelezők a Ptk. szabályai szerint pert indítsanak. Abban az esetben, ha a felszámolás alatt nem történik perindítás, a gazdálkodó szervezet törlését követően bármely hitelező pert indíthat.²⁴

A joggyakorlat-elemző csoport álláspontja szerint a két jogszabály egymáshoz való viszonyát tisztázni szükséges, ugyanis nem egyértelmű, hogy a Ptk. vezető tisztségviselők felelősségét megállapító rendelkezései önálló perlési jogot jelentenek-e, vagy ezek a szabályok a Cstv. szabályainak betartásával jutnának érvényre, azonban nem foglalt állást a kérdésben.²⁵

Lehetséges megoldásnak tekinti, hogy a Ptk. vonatkozó rendelkezései a jogi személyek általános rendelkezései között kerüljenek elhelyezésre és ebben az esetben a Cstv. vezető tisztségviselők felelősségére vonatkozó szabályait az eljárási szabályokra kellene korlátozni. Jogszabályi szinten lenne

²² http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemeney_6.pdf

²³ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemeney_6.pdf

²⁴ Juhász László A magyar fizetéseképtelenségi jog kézikönyve I. Hvg-Orac, Budapest 2016. 540. oldal

²⁵ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemeney_6.pdf

szükséges eldönteni, hogy a Ptk. szabályai önálló perindítási jogcímként szolgálnak-e, ha igen mely esetekben.²⁶ Lehetséges megoldásnak tekinti azt is, hogy csak a Cstv. szabályai között szerepeljenek a vezető tisztségviselők felelősségére vonatkozó szabályok, ugyanis mindkét jogszabály nemcsak eljárásjogi rendelkezéseket tartalmaz. A Cstv. szabályainak pontosításával egyértelművé lehetne tenni, hogy a rendelkezések e kártérítési felelősségre vonatkozó speciális rendelkezések, az ezirányú igények csak meghatározott feltételek fennállása esetén speciális eljárásrend keretében érvényesíthetők.²⁷

Abban a csoport tagjai egyetértettek, hogy ha a Cstv. szabályaira hivatkozással folyik a per, a Cstv. kimentésre vonatkozó szabályai érvényesülnek, alkalmazandóak. Ezek szigorúbb és konkrétabb feltételeket szabnak, mint a Ptk. fent hivatkozott rendelkezései.

Török Tamás nézete szerint a Ptk.-ban elhelyezett felelősségi szabályok, valamint a Cstv. 33/A. § szerinti felelősségi szabályok egymáshoz való viszonya jogértelmezés útján megállapítható. Álláspontja szerint a Ptk.-ban található vezető tisztségviselőkre vonatkozó felelősségátviteli szabályok olyan általános szabályok, amelyekkel együtt kell alkalmazni a Cstv. 33/A. §-ában található további speciális szabályokat. A Ptk.-ban található felelősségi szabályok abból a szempontból minősülnek általános szabályoknak, hogy azok mellett a Cstv.-ben található szabályok az általános Ptk.-beli szabályoktól eltérő, kivételes szabályoknak minősülnek.²⁸

Az új Ptk. 3:118. §-ának a Cstv. 33/A.§-ával való kapcsolatával Bodzási Balázs is foglalkozott egy tanulmányában. Álláspontja szerint kérdésként merül fel, hogy a Ptk. hivatkozott szakasza, amely - szemben a hatályos Gt. 30. § (3) bekezdésével - egy önálló felelősségi tényállás, milyen eljárás keretében alkalmazható majd. Figyelemmel kell lenni arra is, hogy a Ptk. a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályaira építi a vezető tisztségviselőknek a hitelezőkkel szembeni kártérítési felelősségét, ugyanis a hitelezők nem állnak szerződéses kapcsolatban a vezető tisztségviselőkkel. A Ptk. nem mondja ki, hogy a vezető tisztségviselők ügyvezetési tevékenységüket a hitelezői érdekek elsődlegessége alapján kell, hogy ellássák. Azt azonban elvárja, hogy a vezető tisztségviselők a hitelezői érdekeket figyelembe vegyék tevékenységük során, és ha ezt felróható módon nem vették figyelembe, kártérítési felelősséggel tartoznak a hitelezőkkel szemben. Álláspontja szerint a Ptk. 3:118.§-a egy másodlagos felelősségi tényállás, amely összességében

²⁶ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenyn_6.pdf

²⁷ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenyn_6.pdf

²⁸ Török Tamás: A vezető tisztségviselők hitelezőkkel szembeni felelőssége. Gazdaság és jog 2017/6

korlátozott felelősséget ír elő a vezetők számára. Ebből a szempontból tehát nincs különbség eközött a szakasz és a Cstv. 33/A. §-a között.²⁹

1.5. 5. időállapot (2017.07.01.-)

A Cstv. 33/A. § rendelkezéseit 2017. július 1. napjával a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény, valamint az azzal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2017. évi XLIX tv. 17.§-a módosította.

Juhász László a módosítással kapcsolatosan kifejti, hogy 'bár a jogalkotó a módosítást nem nevezte novellisztikus módosításnak, a magam részéről a törvényt Novellának tekintem'.³⁰ Ezt azzal indokolja, hogy a Cstv. alapvető rendelkezéseit módosította a törvény, úgy, mint a Cstv. 33/A.§ rendelkezéseit.

Az 5. időállapot szerinti szabályozás alapján a vezető tisztségviselők felelősségét akkor lehet megállapítani, ha

- azok, akik a gazdálkodó szervezet vezetői voltak a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben,
- a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően,
- a vezetői feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látták el,
- és ezzel okozati összefüggésben
- a gazdálkodó szervezet vagyona csökkent, vagy a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése más okból megghiúsulhat.³¹

Ennek értelmében a hitelezői érdekeket figyelmen kívül hagyó tevékenységnek minősül az is, ha a vezető elmulasztotta a környezetkárosodás megelőzésére, a környezetkárosítás abbahagyására, illetve a

²⁹ Bodzási Balázs: A jogi személyek körében felmerülő felelősségi kérdésekről, különös tekintettel a vezető tisztségviselőkre. Gazdaság és Jog 2013/6.

³⁰ Juhász László: A Cstv. 2017. évi módosítása I., Gazdaság és jog 2017/11. 12. old.

³¹ Cstv. 33/A.§ (1) bekezdés. Megállapította: 2017. évi XLIX. törvény 17.§-a.

kármentesítésre vonatkozó, jogszabályban meghatározott kötelezettségeket, és ennek következtében a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése meghiúsulhat.³² A rendelkezésben a környezetvédelmi szabályokra történik utalás, mivel ezek a szabályok határozzák meg azokat a kötelezettségszegéseket, amelyek megalapozhatják a hitelezők felé fennálló polgári jogi felelősséget, abból az okból, hogy a kárelhárítási költségek és a kár bekövetkezése miatt a vagyon értékének csökkenése a hitelezők követeléseinek kielégítését meghiúsítja a felszámolási eljárásban.³³

Juhász László egy tanulmányában kifejti, hogy a törvény módosítása nem hozott koncepcionális változást, nem szüntette meg azt a kétlépcsős perlési lehetőséget, amit sokan bíráltak. A gyakorlat szempontjából azonban fontos változás, hogy megszűnt a közbenső mérleg utáni perindítás lehetősége, ezért minden egyes ügyben vizsgálni kell, hogy lehet-e ilyen pert indítani.³⁴

Az 5. időállapot szerinti szabályozással a marasztalási kereset a felszámolási eljárás jogerős lezárásáról hozott határozat Céglönlönyben való közzétételét követő 90 napos jogvesztő határidőn belül terjeszthető elő.³⁵ Abban az esetben, ha a felszámolási eljárás jogerős lezárásáig a megállapítási perben még nincs jogerős határozat, a 90 napos jogvesztő határidő kezdő napja a bírósági határozat jogerőre emelkedésének napját követő nap.³⁶ A módosítás értelmében tehát a felszámolási eljárás lezárása előtt nem lehet marasztalási keresetet indítani.

Az adós vezetőjét a marasztalási perben csak az általa okozott vagyoni hátrány erejéig lehet kötelezni arra, hogy helytálljon a felszámolási eljárásban meg nem térült követelések megfizetéséért.

A módosítás jelentősen átrendezte a mentesülésre vonatkozó előírásokat és a vagyoni jogi biztosítékra vonatkozó szabályok is megváltoztak. Ennek az ismertetésére a IV. fejezetben kerül sor.

³² Cstv. 33/A.§ (1) bekezdés. Megállapította: 2017. évi XLIX. törvény 17.§-a.

³³ Cstv. törvényi indokolás

³⁴ Juhász László: A Cstv. 2017. évi módosítása I., Gazdaság és jog 2017/11. 16. old

³⁵ Cstv. 33/A.§ (11) bekezdés * Módosította a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény módosításáról szóló 2020. évi LXXIII. törvény 9.§ 12. pontja, e szerint a „követő 90 napos jogvesztő határidőn belül” helyébe a „követően” kerül, így a megállapítási pert követően elévülési időn belül indítható a marasztalási per.

³⁶ Cstv. 33/A.§ (12) bekezdés * Hatályon kívül helyezte az egyes igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2020. évi CLXV. tv. 18.§ a) pontja. Hatálytalan 2021. január 1-től.

Ha a jogi személy jogutód nélkül szűnik meg a felszámolási eljárás során, a Ptk. 3:86. § (2) bekezdésében, 3:118. §-ában, 3:347. § (3) bekezdésében, valamint a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvényben a vezető tisztségviselők polgári jogi felelősségének megállapítására és velük szemben a szerződésen kívüli kártérítési igény érvényesítésére a Cstv. 33/A. §-ában foglaltak szerint kerülhet sor.³⁷ Ennek a szabályozásnak a lényege, hogy a Ptk.-ban rögzített felelősségi alakzatra hivatkozással lehet a vezető tisztségviselővel szemben fellépni a Cstv. 33/A.§-a alapján, ha az adóst felszámolják, és ki nem elégített hitelezők maradnak.

2. A felelősségi szabályok alkalmazásának feltételei a joggyakorlat-elemző csoport megállapításainak ismertetésével

Lényeges kérdésként merül fel, hogy Cstv. mely időszakban hatályos rendelkezéseit kell alkalmazni a perekben. Az alábbiakban az egyes időállapotok szerinti felelősségi szabályok alkalmazásának feltételei kerülnek bemutatásra a joggyakorlat-elemző csoport e körben tett megállapításainak ismertetésével.

2.1. 1. időállapot (2006.07.01.-2009.08.31.)

Az 1. időállapot szabályait bevezető Beiktató tv. értelmében a vezető tisztségviselők felelősségével kapcsolatos szabályokat a hatálybalépést követően indult eljárásokban kell alkalmazni.³⁸

A Cstv. 2006. július 1. napjától hatályos rendelkezése meghatározza, hogy a megállapítási keresetet a felszámolási eljárás ideje alatt lehet előterjeszteni. Felszámolási eljárás a felszámolás jogerős elrendelésének közzététele és a felszámolási eljárás jogerős lezárásáról szóló végzés közzététele közötti időszak értendő.³⁹

A felszámolási eljárás első szakasza az adós fizetéseképtelenségének megállapítása iránti kérelem benyújtásával induló nemperes eljárás. Az eljárás során a kérelem alapossága esetén a bíróság megállapítja

³⁷ Cstv. 33/A.§ (14) bekezdés

³⁸ A csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XLIX. törvény módosításáról szóló 2006. évi VI. törvény 20.§ (1) bekezdése

³⁹ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenye_6.pdf

az adós társaság fizetéseképtelenségét és elrendeli az adós felszámolását. A végzés jogerőre emelkedését követően hivatalból felszámolót rendel ki, majd a fizetéseképtelenséget megállapító jogerős végzés a Cégbizonylatban közzétételre kerül. A közzététellel pedig megindul az adós felszámolása. Ez a nemperes eljárás második szakasza.

A joggyakorlat-elemző csoport álláspontja szerint a Beiktató tv. 20.§ (1) bekezdésében szereplő a 'hatálybalépést követően indult eljárások' alatt a felszámolási eljárás lefolytatása iránti kérelem előterjesztésének időpontja értendő. Amennyiben tehát a felszámolási eljárás lefolytatása iránti kérelmet 2006. július 1. napja előtt nyújtották be, a Cstv. vezető tisztségviselők felelősségére vonatkozó szabályok nem alkalmazhatók.⁴⁰

A joggyakorlat-elemző csoport álláspontja szerint annak is jelentősége van, hogy a felelősség megállapítására okot adó magatartást a vezető tisztségviselő mikor tanúsította. A visszaható hatály tilalmára tekintettel a Beiktató tv. hatálybalépése előtt tanúsított magatartás miatt felelősség megállapítására nem kerülhet sor.⁴¹

2.2. 2. időállapot (2009.09.01.-2012.02.29.)

A 2. időállapot tekintetében a Mód.tv. szabályozása értelmében a Cstv. 33/A.§ módosított rendelkezéseit a hatálybalépést követően kezdeményezett eljárásokban kell alkalmazni.⁴²

A joggyakorlat-elemző csoport foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy a vezető tisztségviselők felelősségének megállapítását megalapozó magatartások körének bővülése a Mód.tv. hatályba lépés előtt tanúsított vezetői magatartásokra is kiterjed-e.⁴³ A 2. időállapot szerinti szabályozás értelmében ugyanis a vezető tisztségviselő felelősségének megállapítására okot adó magatartás - a hitelezők érdekeinek elsődlegessége mellett - ha a hitelezői követelések kielégítésének teljes meghiúsulása következik be.

⁴⁰ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemeney_6.pdf

⁴¹ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemeney_6.pdf

⁴² A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény, valamint az azzal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2009. évi LI. tv. 51.§ (4) bekezdése

⁴³ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemeney_6.pdf

A joggyakorlat-elemző csoport álláspontja szerint a Mód.tv.-el bevezetett hitelezői vagyonszökkenését eredményező magatartás már a Beiktató tv. alapján is értékelhető magatartás volt, még ha azt ott tétélesen nem is rögzítették. Tehát már az 1. időállapotban folyó perekben is a vezető terhére értékelhető, ha a hitelezői követelések teljes megfiúsulása következik be.⁴⁴

2.3. 3. időállapot (2012.03.01.-2014.03.14.)

A 3. időállapot vonatkozásában a Mód.tv.2. 67.§ (1) bekezdése kiegészítette a Cstv. rendelkezéseit, mely értelmében a módosított szabályokat kell alkalmazni a hatálybalépést követően indult eljárásokban, illetve ezeket a szabályokat kell alkalmazni akkor is, ha a felszámolási eljárás iránti kérelmet a Mód.tv.2. hatályba lépését megelőzően terjesztették elő, de az adós társaság jogerős felszámolásának elrendelésére még nem került sor.⁴⁵

2.4. 4. időállapot (2014.03.15.-2017.06.30.)

A 4. időállapot szerinti módosítás a Mód.tv.3. rendelkezéseivel következett be, ami két vonatkozásban módosította a vezető tisztségviselők felelősségének megállapítására vonatkozó perek szabályait.

A módosított szabályok egyrészt előírják minden a Cstv. hatálya alá tartozó jogalany tekintetében, hogy a fizetésektelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését követően már a hitelezői érdekek figyelembevételével kötelesek eljárni, tehát nem kizárólag a jogi személy hitelező érdekeit kell figyelembe venniük. A Mód.tv.3-al módosított vonatkozó Cstv. rendelkezéseket a 2014. március 15. napját követően előterjesztett felszámolási kérelmek esetén kell alkalmazni.⁴⁶

A Ptk. szerződésen kívül okozott károkért fennálló felelősségének szabályait a Ptk. hatálybalépését követően tanúsított magatartások esetén kell alkalmazni. A Ptk. hatálybalépése előtt megkezdődött és folyamatosan tanúsított károkozó magatartásokra pedig akkor is a Ptk. hatályba lépése előtti jogszabályokat kell alkalmazni, ha a károkozó magatartás befejezése, illetve a károk bekövetkezése a Ptk. hatályba lépése után következett be.⁴⁷ A Cstv. rendelkezései tehát - figyelemmel a Ptk. rendelkezéseire - a gazdasági

⁴⁴ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenye_6.pdf

⁴⁵ Cstv. 83/A.§ (1) és (4) bekezdése

⁴⁶ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenye_6.pdf

⁴⁷ A Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló

társaságokra, egyesületekre, egyesületekre és szövetkezetekre a 2014. március 15. után elkövetett magatartások esetén alkalmazható.⁴⁸

A joggyakorlat-elemző csoport vizsgálta, hogy mely időállapot rendelkezéseit kell alkalmazni abban az esetben, ha a vezető a terhére értékelendő nem folyamatosan elkövetett magatartást részben 2014. március 15. előtt, részben ezt követően tanúsította. Álláspontja szerint azt kell vizsgálni, hogy a vezető tisztségviselő 2014. március 15. előtt a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján, míg a 2014. március 15. napját követően a hitelezők érdekeinek figyelembevételével járt-e el.⁴⁹

A joggyakorlat-elemző csoport állást foglalt abban is, hogy van-e jelentősége a Ptk. és a Cstv. megváltozott rendelkezései alkalmazása tekintetében annak a körülménynek, hogy mindazok a 2014. március 15. előtt bejegyzett vagy bejegyzés alatt álló gazdasági társaságok, egyesületek, egyesületek és szövetkezetek és egyéb jogalanyok, akik kötelesek a létesítő okiratukat összhangba hozni a Ptk. rendelkezéseivel, e kötelezettségüknek mikor tesznek eleget. Ebben a kérdésben egyhangúan, hogy kifelé, harmadik személyek irányába nincs jelentősége annak, hogy a jogi személy a Ptk. szabályainak megfeleltette-e a létesítő okiratát. Ennek a körülménynek a jogi személy és vezető tisztségviselője jogviszonyában van jelentősége, ugyanis, ha a jogi személy nem áll a Ptk. hatálya alatt, akkor a vezető tisztségviselőnek a jogi személlyel szemben fennálló felelősségére a korábban hatályos rendelkezések lesznek irányadóak.⁵⁰

A másik változás pedig, hogy a Mód.tv.3. 91.§ (8) bekezdése módosította a Cstv. 33/A. § (7) bekezdésének szabályait. Ezeket a szabályokat valamennyi folyamatban lévő felszámolási eljárásban alkalmazni kell.⁵¹ Vagyis a megállapítási perekre az 1-3. időállapot rendelkezései vonatkoznak, azonban a hitelező ezen perek folyamatba léte alatt a 4. időállapot szerinti marasztalási keresetet is előterjeszthet, amennyiben a közbenső mérleg és részleges vagyonfelosztási javaslat alapján a hitelezők igényeinek kielégítéséhez nem elegendő az adós felszámolás körébe tartozó vagyona.⁵²

2013. évi CLXXVII. tv. (Ptké.) 54.§.

⁴⁸http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenyn_6.pdf

⁴⁹http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenyn_6.pdf

⁵⁰ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenyn_6.pdf

⁵¹ Mód.tv.3. 91.§ (16) bekezdése

⁵² http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenyn_6.pdf

2.5. 5. időállapot (2017.07.01-)

A 2017. évi XLIX. törvénnyel módosított Cstv. a 33/A. § hatálybalépésére vonatkozóan egyértelmű rendelkezést tartalmaz. Eszerint - függetlenül attól, hogy maga az alapul szolgáló felszámolási eljárás megindítása iránt mikor nyújtották be a kérelmet - a 2017. évi XLIX. törvény hatálybalépését követően benyújtott megállapítási keresetekre, illetve az az alapján indult marasztalási keresetre kell alkalmazni az új rendelkezéseket.⁵³ Ez azt jelenti, hogy a 2017. július 1-jét követően benyújtott megállapítási keresetet már az új rendelkezések szerint kell elbírálni (bármikor is indult a felszámolási eljárás), és az így a megállapítási perben meghozott ítélet alapján a felszámolási eljárás befejezését követően indított marasztalási perben is e rendelkezéseket kell alkalmazni. Ha azonban a megállapítási per 2017. július 1. előtt indult, a marasztalási perekben a régi, már hatályon kívül helyezett szabályokat kell figyelembe venni.

3. A gazdálkodó szervezet, a vezető tisztségviselők és az árnyék vezető tisztségviselők fogalma

3.1. A gazdálkodó szervezet fogalma

A Cstv. valamennyi időállapota a gazdálkodó szerv vezetőjének hitelezők irányában fennálló felelősségét szabályozza.

A Cstv. 3.§ (1) bekezdés a) pontja határozza meg a gazdálkodó szervezet fogalmát. A gazdálkodó szervezetek köre is több alkalommal módosult, a jelenleg szabályozás a Cstv. 3.§ (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában sorolta fel azokat a magyar gazdálkodó szervezetnek minősülő szervezeteket, amelyek ellen lefolytatható a törvény szerinti fizetéseképtelenségi eljárás, míg az ab) alpontba - a határokon átnyúló (EU) 2015/848 rendelet szerinti - azokat a gazdálkodó szervezetnek minősülő jogi vagy nem jogi személyeket sorolta, amelyek nem Magyarországon kerültek megalapításra.⁵⁴

A szabályozás értelmében gazdálkodó szervezetnek minősül a magyarországi székhellyel rendelkező gazdasági társaság, a közhasznú társaság, az ügyvédi iroda, a közjegyzői iroda, a szabadalmi ügyvivői iroda,

⁵³ Cstv. 83/R.§ (1) bekezdés

⁵⁴ Csőke Andrea: Nagykomentár a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvényhez

a végrehajtói iroda, az európai részvénytársaság, a szövetkezet, a lakásszövetkezet, az európai szövetkezet, a vízgazdálkodási társulat, az erdőbirtokossági társulat, az önkéntes kölcsönös biztosítási pénztár, magánnyugdíjpénztár, egyéni cég, egyesülés, európai gazdasági egyesülés, az európai területi társulás, egyesület, alapítvány, valamint mindazon egyéb jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező, a személyes joga alapján gazdasági társaság, vagy más, gazdasági tevékenységet folytató szervezet, amelyek fő érdekeltségeinek központja - a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló 2015. május 20-i (EU) 2015/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján - az Európai Unió területén található és az ellene indítható fizetéseképtelenségi eljárás a 2015/848 EU rendelet hatálya alá esik.⁵⁵

A bíróság által vezetett, a civil szervezetek nyilvántartásában szereplő jogalanyok az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár, a magánnyugdíjpénztár, az egyesület és az alapítvány.

Hatóság által vezetett nyilvántartásban szereplő jogalany az európai területi társulás.

Az ügyvédi iroda a Magyar Ügyvédi Kamara által, a szabadalmi ügyvivői iroda pedig a Magyar Szabadalmi Ügyvivői Kamara által vezetett nyilvántartásban szereplő jogalany.

Minden további a Cstv. 3.§ (1) bekezdés a) pontja aa) alpontja szerinti gazdálkodó szervezet cégnek minősülő, a cégnyilvántartásban nyilvántartott jogalany. Nem minden cégnyilvántartásban vezetett, cégformában működő jogalany tartozik a Cstv. hatálya alá, így a vízi közmű társulat, a külföldiek magyarországi kereskedelmi képviselője, a külföldi vállalkozás magyarországi fióktelepe.

Külön kategóriát képeznek a jogi személyiséggel vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságok, amelyek fő érdekeltségnek központja a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló 2015. május 20-i (EU) 2015/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján az Európai Unió területén található.

3.2. A vezető tisztségviselő fogalma

A vezető fogalma a Cstv. hatályos rendelkezése szerint a gazdálkodó szervezet vezetője cég esetében a bejegyzett vezető tisztségviselő, ügyvédi irodánál, szabadalmi irodánál az iroda vezetője, önkéntes

⁵⁵ Cstv. 3.§ (1) bekezdés a) pont aa)-ab) alpont

kölcsönös biztosító pénztárnál az ügyvezető vagy az igazgatótanács tagja, magánnyugdíjpénztárnál a képviselő, alapítványnál és egyesületnél a bejegyzett vezető tisztségviselő, az Európai Unió más tagállamában bejegyzett gazdálkodó szervezet esetében a magyarországi nyilvántartásba bejegyzett, jognyilatkozat tételére jogosult személy, ilyen hiányában a jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet nevében a hatóságok előtt vagy a polgári jogi kapcsolatokban eljáró személy.⁵⁶

A hatályos szabályozás a cégek, az alapítványok, az egyesületek esetén kizárólag azt a személyt tekintik vezetőnek, akit a nyilvántartásba vezető tisztségviselőként bejegyeztek. A megválasztott, de a nyilvántartásba be nem jegyzett személy nem minősül vezető tisztségviselőnek. Ügyvédi iroda, szabadalmi ügyvivő iroda, önkéntes kölcsönös biztosító pénztár, magánnyugdíj pénztár esetén viszont nincs annak jelentősége, hogy a Cstv. szabályozása értelmében az adott személyt vezető tisztségviselőként a nyilvántartásba bejegyezték.⁵⁷

Nem minősül vezető tisztségviselőnek például a vagyonfelügyelő (Cstv. 13. §), az ideiglenes vagyonfelügyelő (Cstv. 24/A. §), a felszámoló (Cstv. 27/A. §), az ügydöntő felügyelőbizottság tagja (Ptk. 3:123. §), a cégvezető (Ptk. 3:113. §), a munka törvénykönyvről szóló 2012. évi I. tv. (a továbbiakban: Mt.) szerinti vezető állású munkavállaló (Mt. 208. §), a felügyelőbiztos (Ctv. 82. §), a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. tv. (a továbbiakban: Mnbvtv.) szerinti felügyeleti biztos (Mnbvtv. 79. §).⁵⁸

3.3. Az árnyék vezető tisztségviselők

A törvény vezető tisztségviselőnek minősíti azt a személyt is, aki jogi értelemben ugyan nem volt vezető tisztségviselő, de ténylegesen meghatározta a gazdasági társaság vezetését (ún. „árnyékvezető”). A törvény ezzel különösen a nagyméretű, illetve gazdasági pozíciójában alárendelt gazdálkodó szervezetek esetében kívánja - a felelősség megállapítása körében - azon személyeket is felelősségi körbe vonni, akik a vagyonvesztést ténylegesen előidézték. Annak megítélése, hogy egy meghatározott adós szervezetnél mely személyek tekinthetők árnyékvezetőnek, a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.⁵⁹

⁵⁶ Cstv. 3.§ (1) bekezdés d) pont

⁵⁷ Török Tamás: A vezető tisztségviselők hitelezőkkel szembeni felelőssége. Gazdaság és jog 2017/6.

⁵⁸ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenyn_6.pdf

⁵⁹ Juhász László: A magyar fizetésképtelenségi jog kézikönyve I. Hvg.Orac, Budapest 2016. 567.old.

A Cstv. valamennyi időállapotban szabályozza az úgynevezett árnyékvezetők felelősségét. A szabályozás értelmében azokat a személyeket, akik a gazdálkodó szervezet döntéseinek meghozatalára ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolnak a gazdálkodó szervezet vezetőjének kell tekinteni⁶⁰.

A Legfelsőbb Bíróság egyik döntésében rámutatott, hogy a II.r. alperes azzal, hogy 'névleges' ügyvezetőnek tekintve magát nem látott el ügyvezetői feladatokat akkor sem, amikor a cég fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetbe került, megsértette a Cstv. 33/A.§ (1) bekezdésében foglaltakat és ezzel előidézte a társági vagyoni csökkenését. Az indokolás kifejti, hogy II. r. alperes már a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése előtt névleges ügyvezetőnek tekintette magát, semmilyen ügyvezetői tevékenységet nem végzett, nem érdekelte a cég vagyoni-pénzügyi helyzete. Ezt az eljárást pedig csak úgy lehet értékelni, hogy a II. r. alperes nem az ügyvezetői tisztséget betöltő személyektől általában elvárható gondossággal járt el, felróható módon megszegte ügyvezetői kötelezettségeit. Ez a magatartás mindaddig, amíg a cég fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetbe nem került, nem alapozta meg a II. r. alperes Cstv.33/A.§-a szerinti felelősségét. A felelősség akkortól állhat fenn, amikor az érintett gazdasági társaság fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetbe került.⁶¹

A Pécsi Ítéltábla egyik döntésében kifejtette, hogy II.r. alperesnek azon védekezése, hogy ő csak névlegesen volt ügyvezető nem mentesíti őt a felelősség alól, ugyanis a Gt. és a hatályos jogszabályok nem ismerik a „névleges ügyvezető” fogalmát, így az az ügyvezető is felelősséggel tartozik a hitelezőket ért károkért, aki a gazdálkodó szervezet életében aktívan nem vesz részt. A kölcsönnyújtás időpontjában a cégjegyzékbe bejegyzett ügyvezető volt a II. r. alperes, amely alapján az ilyen tisztségviselőkre vonatkozó jogszabályi előírások reá ugyanúgy vonatkoznak, mint a kölcsönnyújtást ténylegesen lebonyolító I. r. alperesre. A Csódtv. 33. § (2) bekezdése alapján felelőssége alól csak akkor mentesülhetne, ha bizonyította volna, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően, az adott helyzetben elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek csökkentése érdekében.⁶²

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a Cstv. árnyékvezetőre vonatkozó fogalommeghatározása azt feltételezi, hogy a vizsgálat alá vont magatartások idején még működik a gazdálkodó szervezet, a vezető pedig döntéseket hoz a cég működésével kapcsolatosan, melynek eredménye a cég vagyonvesztése, ami

⁶⁰ Cstv. 33/A.§ (2) bekezdés

⁶¹ EBH 2011.2326.

⁶² BDT 2010.2282

miatt a hitelezők kielégítési alapja csökken. Ezért az árnyékvezetés megállapításának az is feltétele, hogy a vizsgálat alá vont magatartások idején működjön a gazdálkodó szervezet, a vezető döntéseket hozzon a cég működésével kapcsolatosan és ezek azt eredményezzék, hogy a cég vagyонvesztése miatt a hitelezők kielégítési alapja csökken.⁶³

A Pécsi Ítéltábla álláspontja szerint helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a II., III. rendű alperesek nem minősülnek a gazdálkodó szervezet döntéseinek meghozatalára tényleges meghatározó befolyást gyakorló személynek. E törvényi rendelkezés különösen a nagy méretű, illetve a gazdasági pozíciójában alárendelt gazdálkodó szervezetek esetében kívánta azon személyeket is a felelősségi körbe vonni, akik a vagyонvesztést előidézték. A II., III. rendű alperesek az adós ügyvezetőjének közeli hozzátartozói, a III. rendű alperes a perrel érintett konkrét jogügyletnek alanya volt, azonban azt, hogy a gazdasági társaság stratégiai vagy operatív irányítása körébe tartozó bármely döntésére ráhatása lett volna, semmilyen bizonyíték nem támasztja alá. A II. rendű alperes tekintetében mindemellett kiemelte az ítéltábla azt is, hogy a II. rendű alperes a vagyонvesztést eredményező szerződés megkötésében nem vett részt.⁶⁴

A Fővárosi Ítéltábla közzétett döntésében megállapította, hogy a felperest terheli az árnyékvezetői minőség, alapesetben az ügyvezetői feladatok jogellenes, hitelezői érdeksérelemmel járó ellátásának bizonyítása is. A társaság éves beszámolójának letétbe helyezését és közzétételi kötelezettségét elmulasztó ügyvezetőt törvényi vélelem alapján, az árnyékvezetőt e minőségében az általános szabályok szerint terheli a kimentés, tehát annak bizonyítása, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését követően az adott helyzetben elvárható, valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek csökkentése érdekében.⁶⁵

A joggyakorlat-elemző csoport által megvizsgált ügyekből szerzett tapasztalatok szerint árnyék vezető tisztségviselőnek minősülhet tényállástól függően, például:

- az adós gazdálkodó szervezet többségi befolyással, de akár annál kisebb befolyással rendelkező tagja,

⁶³ BDT 2019. 4102.II.

⁶⁴ BDT 2013.3036.

⁶⁵ ÍH 2012.91.

- olyan személy, aki ugyan nem tagja az adósnak, de a vezető tisztségviselőre, az adós tagjára, tagjaira rokoni (házastárs, élettárs, egyenesági vagy oldalági rokon) vagy üzleti kapcsolatok folytán olyan befolyással rendelkezik, ami miatt az adós döntéseinek meghozatalára ténylegesen meghatározó befolyást tud gyakorolni,
- a cégvezető,
- azon gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselője, aki/amely tekintetében a Cstv. 3. § (1) bekezdés d) pontja előírja a vezetői minőség elnyeréséhez a nyilvántartásba történő bejegyzését, azonban ez akármilyen oknál fogva elmarad, de ténylegesen vezető tisztségviselőként tevékenykedik,
- döntési jogkörükben az ügydöntő felügyelőbizottság tagjai,
- a társaság részére hitelt folyósító pénzügyintézet,
- ha jogi személy látja el vezető tisztségviselői tisztséget az általa e funkció gyakorlására kijelölt személy.⁶⁶

III. A felelősség alapja

1. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet

A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte az az időpont, amelytől kezdve a gazdálkodó szervezet vezetői előre látták vagy ésszerűen előre láthatták, hogy a gazdálkodó szervezet nem lesz képes esedékességgel kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket.⁶⁷

A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet fogalmát a Cstv. valamennyi időállapotban azonos módon határozza meg, a jelenleg hatályos szabályozás az 'ésszerűen előre látták' helyett 'az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható gondosság mellett látniuk kellett' kifejezést használja.

⁶⁶ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenye_6.pdf

⁶⁷ Cstv. 33/A.§ (1) bekezdés

A Kúria egyik ítéletében a fenyegető fizetéseképtelenség megítélése körében rámutatott, hogy a fizetéseképtelenség időpontja nem azonos a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének időpontjával. E helyzet bekövetkeztéhez nincs szükség az adós fizetéseképtelenségének bíróság általi megállapítására, mert a fenyegető fizetéseképtelenség a fizetéseképtelenségi okok megvalósulását megelőzően bekövetkezett állapot. Annak van jelentősége, hogy az adós a tartozását esedékességgor képes-e kiegyenlíteni. Amennyiben erre nem képes, nincs megfelelő pénzeszköze, vagy hitele, vagy nem tud megállapodni hitelezőivel, akkor bekövetkezik a fenyegető fizetéseképtelenség még akkor is, ha az adós egyéb vagyona fedezetet nyújtana a tartozások kiegyenlítésére.⁶⁸ A Kúria álláspontja szerint tehát, ha valamelyik fizetéseképtelenségi ok fennáll és a felszámolási eljárás megindul, ez későbbi állapot, mint a fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkezése.

Azt, hogy a fenyegető fizetéseképtelenség nem azonos a Csődtv. 27. § (2) bekezdésében szabályozott fizetéseképtelenséggel a Szegedi Ítéltábla is kimondta egyik közzétett döntésében. E szerint a fizetéseképtelenség pénzforgalmi szemléleten alapul, vagyis, ha az ott szabályozott bármely feltétel megvalósul, akkor az adós - függetlenül a fizetési szándékától, képességétől, tényleges vagyonától - fizetéseképtelennek minősül, ellene a felszámolási eljárás megindítható. Fenyegető fizetéseképtelenség esetén nem az a döntő, hogy van-e az adósnek olyan tartozása, amely alapján a Csődtv. 27. § (2) bekezdése értelmében - erre irányuló kérelem esetén - fizetéseképtelennek minősülne. A lényeges az, hogy az adós a tartozását az esedékességgor képes-e megfizetni. Ha igen, de egyéb (gazdasági, célszerűségi stb.) okból nem kívánja a kötelezettség kiegyenlítését, a fenyegető fizetéseképtelenség nem áll fenn (de ebben az esetben ellene felszámolás kezdeményezhető). Ha azonban a tartozás megfizetésére az esedékességgor nem képes, mert nincs elegendő pénzeszköze, akkor bekövetkezik a fenyegető fizetéseképtelenség, és ha ezt a gazdálkodó szervezet vezetői előre látták, vagy ésszerűen előre láthatták, ettől az időponttól kezdve a Csődtv. 33/A. § (1) bekezdése szerint - a felszámolás megindításától mint feltételtől függően - beáll a felelősségük a hitelezőkkel szemben.⁶⁹

⁶⁸ Kúria Gfv.VII.30.247/2013/9.

⁶⁹ BDT 2013.2881.

A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének feltételeit tehát meg kell különböztetni az adós fizetéseképtelenségének megállapításához szükséges feltételektől. Az adós fizetéseképtelenségét ugyanis a bíróság akkor állapítja meg, ha

- az adós szerződésen alapuló nem vitatott vagy elismert tartozását a teljesítési idő lejártát követő 20 napon belül sem egyenlítette ki vagy nem vitatta, és az ezt követő hitelezői írásbeli fizetési felszólításra sem teljesítette, vagy
- az adós a jogerős bírósági határozatban, fizetési meghagyásban megállapított teljesítési határidőn belül tartozását nem egyenlítette ki, vagy
- az adóssal szemben lefolytatott végrehajtás eredménytelen volt, vagy
- az adós a fizetési kötelezettségét csődeljárásban vagy felszámolási eljárásban kötött egyezség ellenére nem teljesítette, vagy
- a korábbi csődeljárást megszüntette [18. § (3) bekezdés, 18. § (10) bekezdés vagy 21/B. §], vagy
- az adós, illetve a végelszámoló által indított eljárásban az adós tartozásai meghaladják a vagyonát, illetőleg az adós a tartozását (tartozásait) az esedékességkor nem tudta vagy előreláthatóan nem tudja kielégíteni, és a végelszámoló által indított eljárásban az adós gazdálkodó szervezet tagjai (tulajdonosai) felhívás ellenére sem nyilatkoznak arról, hogy kötelezettséget vállalnak a tartozások esedékességkor történő kifizetéséhez szükséges források biztosítására.⁷⁰

Török Tamás is - egy a joggyakorlat-elemző csoport véleménye alapján készült tanulmányában - kifejti, hogy a kialakult joggyakorlat alapján egyértelműen leszögezhető, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének feltételei nem azonosak az adós fizetéseképtelenségének megállapításához szükséges feltételekkel. Az adós felszámolása elrendelésének ugyanis nem szükségszerű feltétele, hogy az adós fizetéseképtelen helyzetben legyen.⁷¹

⁷⁰ Cstv. 27.§ (2) bekezdés

⁷¹ Török Tamás: A vezető tisztségviselők hitelezőkkel szembeni felelőssége, Gazdaság és jog 2017/6.

A Pécsi Ítéltábla egy ítéletének indokolása szerint a tényleges vagyoni helyzet megítélésénél nem a mérlegben kimutatott, hanem a valóságban a tartozások kiegyenlítésére rendelkezésre álló vagyont, pénzeszközöket kell figyelembe venni. Az adott ügyben a társaság pénzeszközei csak papíron léteztek, nem voltak a társaság birtokában, a társaság bankszámláján és házipénztárában nem voltak megtalálhatóak a mérlegben feltüntetett pénzeszközök. Ebből pedig az Ítéltábla álláspontja szerint az következik, hogy a társaság fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete fennállt, mivel nem álltak rendelkezésre a mérlegben kimutatott pénzeszközök, ezért a társaság a vele szemben fennálló követeléseket nem volt képes kiegyenlíteni.⁷²

A Kúria rámutatott arra, hogy a fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkezik, ha az adós tartozását esedékességgel előreláthatólag nem képes kiegyenlíteni. Ennek fennállása alatt a vezető tisztségviselőnek a hitelezői érdekeket szolgálva kell gazdálkodnia. Ez a kötelező gazdálkodási elv addig áll fenn, amíg a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet.⁷³

A Pécsi Ítéltábla egy másik közzétett döntésében kimondta, hogy bekövetkezik a fenyegető fizetéseképtelenség, ha a termelő tevékenységet már nem folytató adós úgy nyújt kölcsönt egy kapcsolt vállalkozásnak, hogy a kölcsönadás időpontjában a vele szemben fennálló, felszámolói tr

helyzet az ügyvezető magatartása miatt következett be, hanem az, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte után az ügyvezető nem a hitelezői érdekek elsődlegessége alapján járt el, és ezzel okozati összefüggésben a gazdasági társaság vagyona csökkent. A Csődtv. 33/A. §-án alapuló felelősség szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet milyen okból - gazdasági válság miatt, vagy a vezető mulasztásai tevékenységei folytán következett be.⁷⁴

A Debreceni Ítéltábla úgy foglalt állást, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének szempontjából a likvid vagyon részeként nem csupán a meglévő pénzeszközöket, hanem az egy éven belül pénzeszközzé tehető egyéb forgóeszközöket is figyelembe kell venni. A forgóeszközök között kimutatott követelésállomány összetétele, esedékessége, valamint megtérülésének esélye azonban nagyban befolyásolja a forgóeszköz-állomány likvid jellegét, amely szakértő igénybevételét teszi szükségessé.

⁷² Pécsi Ítéltábla Gf.IV.30.248/2010/5.

⁷³ BH 2014.6.188

⁷⁴ BDT.2013.3036.

Rámutatott, hogy az objektív feltétel fennállásának vizsgálata során az elsőfokú bíróság az adós vonatkozásában a rövid lejáratú kötelezettségek teljesítésének fedezetéül szolgáló likvid vagyon mértékét helytelenül állapította meg, mivel annak során kizárólag az adós pénzeszközeit vette figyelembe, a forgóeszköz-állomány ezen felüli részét azonban figyelmen kívül hagyta. Márpedig annak a kérdésnek a megválaszolása során, hogy egy gazdasági társaság az adott üzleti évben rendelkezett-e megfelelő nagyságú likvid vagyonnal az egy éven belül esedékessé váló (rövid lejáratú) kötelezettségei teljesítéséhez, nem csupán a meglévő pénzeszközöket, hanem a teljes forgóeszközt kell viszonyítani a rövid lejáratú kötelezettségek összegéhez.⁷⁵

Juhász László kifejti, hogy 'a fenyegető fizetéseképtelenség a vagyonhiányhoz, a vagyon nagyságát meghaladó tartozások mellett ésszerűtlen kockázattal végzett gazdasági tevékenységhez kapcsolódik. Ez a szemlélet azt jelzi, hogy minden alultőkésített cég gyakorlatilag a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet utáni állapotban van, s a vezetők felelőssége megállapítható'.⁷⁶

A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének van objektív és szubjektív feltétele. Az objektív feltétel akkor következik be, amikor az adós tartozásait likvid, vagyis gyorsan pénzzé tehető vagyon hiányában nem képes kifizetni. Azt kell tehát vizsgálni, hogy milyen időpontban következett be az a helyzet, hogy az adós esedékes tartozásainak összege meghaladta az adós likvid, vagy likvidd tehető vagyonát, és ezen helyzet a tartozások átütemezésével, esetleg reálisan visszafizethető kölcsön felvételével sem hárítható már el.⁷⁷ Nem elegendő ugyanakkor önmagában annak bizonyítása, hogy volt olyan pillanat, amikor az adós likvid, vagy likvidd tehető vagyonának összegét meghaladták a tartozások összegei, mert előfordulhat, hogy a helyzet csak átmenetileg áll fenn, a likvid vagyon csak átmenetileg hiányzik, mert a helyzet megszüntethető pl. lejárt követelések átütemezésével, gyorsan értékesíthető tárgyi eszközök értékesítésével, vagy jól előkészíthető döntésekkel. Amennyiben a korábban időlegesen fennállt fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet megszűnik, akkor ezen átmeneti fizetéseképtelenséggel fenyegető időszak alatt tanúsított vezetői magatartás a vezetői felelősség vizsgálata során nem értékelhető. Mindebből az következik, hogy a vezető tisztségviselő felelősségének megállapításához az szükséges, hogy az adós likvid vagyonára és tartozásai összegére tekintettel a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet fennállt és

⁷⁵ BDT 2020. 4123.

⁷⁶ Juhász László: A magyar fizetéseképtelenségi jog kézikönyve I. Hvg-Orac, Budapest 2016. 544. oldal

⁷⁷ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemen_y_6.pdf

az a felszámolás kezdő időpontjáig nem is szűnt meg.⁷⁸

A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet vizsgálatánál figyelemmel kell lenni arra is, hogy erről az állapotról a vezető tisztségviselő tudomást szerzett, vagy gondos eljárás esetén tudomást kellett volna szereznie. (szubjektív feltétel). A vezető tisztségviselő feladata ugyanis figyelemmel kísérni az adós gazdálkodó szervezet esedékes, vagy lejárt tartozásait, az éves beszámoló, esetleg a közbenső mérleg adatait. Vizsgálni kell, hogy az objektív feltétel bekövetkezéséről való tudomásszerzés egy ilyen tisztséget ellátó személytől kellő gondosság mellett elvárható-e.⁷⁹

A joggyakorlat-elemző csoport álláspontja szerint az ügyben feltárt összes körülmény alapján állapítható meg, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezett-e, illetve az mikor következett be. A joggyakorlat-elemző csoport által feldolgozott ítéletek 35%-ában a bíróságok a rendelkezésre álló adatokat vették figyelembe, így ha az adós nem képes az adótartozását kiegyenlíteni, az adóhatóság végrehajtási eljárást folytat vele szemben, végrehajtási, vagy felszámolási eljárást kezdeményeztek vele szemben, de olyan körülményeket is figyelembe vettek, mint, hogy az adós nem tudta kifizetni az esedékes hitelrészleteket, bérleti díjat, perköltséget, a könyvelő megbízási díját, csődeljárást kezdeményezett maga ellen, tevékenységét beszüntette, munkavállalóit elbocsátotta. A feldolgozott ítéletek 26%-ában a bíróságok a mérleg vizsgálata alapján állapították meg a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését, és annak időpontját. A bonyolultabb ügyekben szakértő kirendelésére került sor.⁸⁰

2. A vezető tisztségviselő felelősségét megalapozó magatartások

A vezető tisztségviselők felelőssége megállapításának feltétele valamennyi időállapot szerint az, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését követően a vezető tisztségviselő az ügyvezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látta el, illetve a 4-5. időállapot szerint nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el és olyan magatartást tanúsított, amely az adós vagyonára negatívan hatott. Azonban ennek a magatartásnak csak a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet

⁷⁸ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenyn_6.pdf

⁷⁹ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenyn_6.pdf

⁸⁰ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenyn_6.pdf

bekövetkezését követően van jelentősége, vagyis a vezető tisztségviselő nem felel a hitelezők irányába abban az esetben, ha az adós vagyont hátrányosan befolyásoló tevékenységét a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése előtt tanúsította. Vagyis az ügyvezető felelőssége nem állapítható meg azért, mert az adós fizetéseképtelenné vált.⁸¹

Az adós vagyona az, amit a gazdálkodó szervezetre vonatkozó számviteli jogszabály befektetett eszköznek vagy forgóeszköznek minősít⁸². Befektetett eszközként olyan eszközt szabad kimutatni, amelynek az a rendeltetése, hogy a tevékenységet, a működést tartósan, legalább egy éven túl szolgálja. A befektetett eszközök közé az immateriális javakat, a tárgyi eszközöket, a befektetett pénzügyi eszközöket kell besorolni.⁸³ A forgóeszköz csoportjába a mérlegben a készleteket, a vállalkozó tevékenységét nem tartósan szolgáló követeléseket, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat, tulajdoni részesedést jelentő befektetéseket, pénzeszközöket kell besorolni.⁸⁴

A Kúria álláspontja szerint a vezető tisztségviselő nem a hitelezők érdekeinek megfelelően jár el, ha a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése után igazolható módon létre nem jött szerződések, és teljesítési igazolások nélkül rendelkezik különböző nagyságú összegek kifizetése felől. A Kúria arra a következtetésre jutott, hogy az adós által alá nem írt és teljesítési igazolással alá nem támasztott szerződések esetében e szerződések vagy létre sem jöttek, vagy azok mögött valóságos teljesítés nem állt. Ebből következően az azok alapján történt kifizetéseknek alapja nem volt, e kifizetések az adós vagyont csökkentették, ezért megállapítható, hogy az alperes a hitelezők érdekeinek sérelmével járt el.⁸⁵

A vezető tisztségviselő hitelezők irányában fennálló felelőssége megállapításának elengedhetetlen feltételeként a Kúria egy döntésében kiemelte, hogy a vezető tisztségviselőnek a hitelezői érdekek elsődlegességét figyelmen kívül hagyó magatartása következtében az adós vagyona csökkenjen, a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése meghiúsuljon.⁸⁶

A Legfelsőbb Bíróság rámutatott, hogy az ügyvezetők felelőssége megállapítható a felszámolás alá került

⁸¹ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenye_6.pdf

⁸² Cstv. 3.§ e) pont

⁸³ A számvitelről szóló 2000. évi c. törvény 24.§ (1) bekezdése

⁸⁴ A számvitelről szóló 2000. évi c. törvény 24.§ (2) bekezdése

⁸⁵ BH 2013.8.222

⁸⁶ BH 2017.9.306

adós cég vagyonában bekövetkezett csökkenés miatt, ugyanis a felszámolás alá került cég 2006 tavaszától üzleti, gazdálkodó tevékenységet nem folytatott, bevételei nem voltak. 2006 decemberére mindössze 5 144 000 Ft készpénzzel rendelkezett, amellyel szemben 1 546 000 Ft rövid lejáratú kötelezettség terhelte. Ennek ellenére, 2007. év első felében, e teljes készpénzt, az I. r. alperes, illetve az őt képviselő személy átadta egy olyan romániai ingatlan megvásárlásához foglalként, amelynek vételárához szükséges fedezet az adásvételi előszerződés aláírásakor még nem volt meg. Konkrét hitelszerződésről való tárgyalás, illetve üzleti megbízás hiányában, gondos eljárás mellett az alpereseknek már ekkor számítaniuk kellett arra, hogy a vételár kifizetésére nem lesz módjuk, a cég teljes készpénzét kitevő foglalt el fogják veszíteni.⁸⁷

A Kúria álláspontja szerint az alperes az adós ügyvezetőjeként akkor járt volna el helyesen - amennyiben a megrendelő nehezményezi az adós társaság felszámolásának megindulásával fenyegető helyzetet -, ha az adós által teljesített szerződésrészt lezárja, az ennek alapján befolyt árbevételt pedig az adósnál számolja el. Ha a megrendelő nem kifogásolja az adós felszámolással való fenyegetettségét vagy a felszámolás megindulását, akkor pedig az adós is teljesíthette volna a megrendelést, figyelemmel arra is, hogy az adós felszámolásának kezdő időpontjában a szerződés teljesítése részben már megtörtént.⁸⁸

A joggyakorlat-elemző csoport megállapításai alapján felróható, vagyont csökkentő magatartás, ha a vezető tisztségviselő az adós korábban meglévő vagyontárgyát eladta, vagy azt más módon átruházta, annak ellenértéke azonban nem folyt be az adós társasághoz, mert nem megfelelően választotta ki szerződő partnerét. Az adós vagyontárgyát az értékénél lényegesen alacsonyabb áron ruházta át. Kölcsönt nyújtott, holott, ha gondosan jár el számolnia kellett volna azzal, hogy a követelés nem lesz behajtható. Az adós nevében történő szerződések megkötése során nem járt el kellő gondossággal. Kirívóan ésszerűtlen kockázatot vállalt és ennek következtében kár érte az adóst. Az adós vagyonát nem adta át a felszámolónak, azzal elszámolni nem tudott, vagy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben osztalékot fizetett az adós tagjainak. Az ügyvezetői tevékenysége során a saját, illetve családja, az érdekeltségi körébe tartozó másik vállalkozás érdekeit tartotta szem előtt és ezzel az adósnak kárt okozott.⁸⁹

A hitelezők érdekeit sértő vagyoncsökkenés megvalósulhat passzív magatartással, mulasztással is. A perekben mulasztásként értékelt cselekmény, ha a vezető a nem jogerős adótartozást megállapító határozat

⁸⁷ BH 2012.4.101

⁸⁸ BH 2014.6.188

⁸⁹ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenyn_6.pdf

kézhezvételét követően nem képez az adósnál céltartalékot és ezt a függő kötelezettséget teljes mértékben figyelmen kívül hagyja az adós vagyonával történő gazdálkodás során.⁹⁰

A hitelezők kielégítését nemcsak az aktív vagyonsökkenés ronthatja. Ha ugyanis az adós aktív vagyona ugyan nem csökkent, aktív vagyon az adós vagyonából nem került ki, azonban az adósnál a vezető tisztségviselőnek felróhatóan időközben olyan tartozások keletkeznek, amelyek a hitelezői követelések kielégítését negatívan befolyásolják, az is általában vagyonsökkenésként értékelhető. Tipikus ilyen magatartás lehet a kirívóan észszerőtlen üzleti döntések meghozatalával a hitelezők kielégítési alapjának elvonása.⁹¹

Szankcionálandó magatartás valamennyi időállapot szerint, ha a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését követően a vezető tisztségviselőnek felróható magatartás következtében az adóssal szembeni hitelezői követelések teljes kielégítése megghiúsul. E körben azt kell vizsgálni, hogy a fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkezésének időpontjában a vezető tisztségviselő magatartása nélkül a hitelezői igények kielégítésére fordítható vagyon mértéke mekkora volt, és az a vezető tisztségviselő felróható magatartása folytán mennyivel csökkent.⁹²

A környezeti károk rendezésének elmulasztása is a vezető tisztségviselők felelősségét megalapozó magatartásként határozza meg a Cstv. valamennyi időállapotban. A vezető tisztségviselő azáltal, hogy elmulasztja neki felróhatóan a környezeti terhek rendezését és emiatt az adós vagyonát kevesebb összegért lehet értékesíteni, vagy meghatározott összeget a tehermentesítésre kellett fordítani, ezáltal csökkent az adós hitelezői igények kielégítésére fordítható vagyona.

Lényeges azonban kiemelni, hogy a vezető tisztségviselő felelőssége csak olyan mértékig áll fenn, amilyen mértékben az adós vagyona a vezető tisztségviselő felróható magatartása folytán csökkent a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését követően. A vezető tisztségviselő felelőssége az adós vagyona által nem fedezett rész erejéig áll fenn.⁹³

⁹⁰ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenyn_6.pdf

⁹¹ Török Tamás: A vezető tisztségviselők hitelezőkkel szembeni felelőssége, Gazdaság és jog 2017/6.

⁹² Török Tamás: A vezető tisztségviselők hitelezőkkel szembeni felelőssége, Gazdaság és jog 2017/6.

⁹³ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenyn_6.pdf

3. A fenyegető fizetéseképtelenség időpontja

A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte valamennyi a Cstv. 33/A.§ alapján indult perben alapvető feltétel, ezért a bíróságnak vizsgálnia kell e helyzet bekövetkezésének időpontját és azt az ítéletében rögzítenie kell. A fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkezésének időpontja azért bír jelentőséggel, mert eddig az időpontig fel sem merülhet a vezető tisztségviselő hitelezőkkel szembeni felelőssége.

Csóke Andrea a fenyegető fizetéseképtelenség időpontjával kapcsolatban kifejti, hogy álláspontja szerint a törvényszöveg gyakorlati alkalmazása során hasznos segítséget nyújthatnak az angol gyakorlatban kidolgozott fogalmak és megoldások. Ez a kritikus pont meghatározása igen nehéz, hiszen utólag kell értékelni egy olyan pillanatot, amikor még remény van a fizetéseképtelenség elkerülésére. Ilyenkor is azonban azt kell vizsgálnia a peres bíróságnak, hogy vajon mindent megtett-e a vezető tisztségviselő azért, hogy a legfőbb szervet tájékoztassa a helyzetről, s ezzel párhuzamosan át kell tekinteni a tevékenység folytatását is, vajon nem vált-e reménytelenebbé a hitelezők helyzete a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet felismerése után.⁹⁴

A Debreceni Ítéltábla megállapítása szerint az alperesnek legkorábban az elsőfokú ítéletből kellett alappal következtetnie arra, hogy a per jogerős befejezését követően az adósnak esetleg olyan összegű fizetési kötelezettsége keletkezhet, amelyet a saját forrásaiból nem fog tudni teljesíteni. Az Ítéltábla az adóst jelentős összeg megfizetésére kötelező elsőfokú ítéletet tekintette olyan időpontnak, ami a fenyegető fizetéseképtelenség időpontjának minősül.⁹⁵

Egy másik döntésében a Debreceni Ítéltábla megállapította, hogy a 2017. július 1. előtt indult ügyekben a Cstv. 33/A. § (3) bekezdése szerinti vélelem a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet fennállására, illetőleg bekövetkezésének időpontjára nem terjed ki, ezért ezt a vélelem fennállása esetén is a felperesnek kell bizonyítania.⁹⁶

⁹⁴ Csóke Andrea: Nagykomentár a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvényhez

⁹⁵ Debreceni Ítéltábla Gf.30462/2017/5.

⁹⁶ BDT 2018. 3831.

A Pécsi Ítélőtábla a felelősség megállapítása tárgyában hozott határozatában kifejti, hogy a Cstv. 33/A.§-a nem a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezéséért való felelősség szabálya, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet kialakulásáért ugyanis az ügyvezetőnek a társaság hitelezőivel szemben nincs helytállási kötelezettsége. A fizetéseképtelenség előidézésért, a fizetéseképtelenség bekövetkezését megelőzően tanúsított magatartásokért, az ezt megelőző gazdasági tevékenység veszteségéért, és a bekövetkezett vagyonvesztésért az ügyvezető a társaság felé felel a Gt. 30.§ (2) bekezdése alapján. A Cstv.33/A.§ által alapított kártérítési felelősség megállapítására tehát csak a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése utáni vagyonvesztés, és csak az ezt követő időre eső ügyvezetői magatartás adhat alapot.⁹⁷

A Kúria egyik határozatában kifejtette, hogy megítélése szerint az adott tényállás mellett a felek által becsatolt bizonyítékok és nyilatkozatok alapján szakértői bizonyítás igénybevétele nélkül is aggálytalanul állást lehetett foglalni a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének kezdő időpontját illetően. Az alperes arra helytállóan hivatkozott, hogy a 2011. évi mérleg szerint, elvileg a felperes nem adhattott volna kölcsön 5 millió Ft-ot 2011. első félévében, mert ennyi készpénzzel nem rendelkezett. Ugyanakkor a hivatkozott mérleg a 2010. december 31. napján és 2011. december 31. napján fennállt statikus állapotot rögzíti és az éven belül bekövetkezett változásokat nem tükrözi. A mérlegadatokat egészíti ki a felperes által becsatolt folyószámla-kivonat, amely egyértelműen igazolja, hogy a felperesnek a kölcsönszerződések megkötésekor már jelentős adótartozása volt. Ennek okát, indokát maga is akként jelölte meg a 2014. augusztus 18-án kelt beadványában, hogy az adott időszakban, vagyis 2011. márciusában nem rendelkezett megfelelő mennyiségű likvid eszközzel, az adótartozását nem tudta kiegyenlíteni. Márpedig ez a tény azt jelenti, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet ebben az időszakban már fennállt.⁹⁸

Debreceni Ítélőtábla a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének szempontjából a likvid vagyon részeként nem csupán a meglévő pénzeszközöket, hanem az egy éven belül pénzeszközzé tehető egyéb forgóeszközök figyelembevételére hívja fel a figyelmet. A forgóeszközök között kimutatott követelésállomány összetétele, esedékessége, valamint megtérülésének esélye azonban nagyban befolyásolja a forgóeszköz-állomány likvid jellegét, amely szakértő igénybevételét teszi szükségessé.⁹⁹

⁹⁷ Pécsi Ítélőtábla Gf.30248/2010/5.

⁹⁸ Kúria Gfv.30140/2015/1.

⁹⁹ BDT2020. 4123. I.

Csőke Andrea a joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleményének 2. számú tanulmánymellékletében kifejti, hogy a feldolgozott ítéletek alapján az állapítható meg, hogy a legtöbb esetben a bíróság az eljárás irataiból következtet a fenyegető fizetéseképtelenség időpontjára. Ezekben az esetekben olyan tényeket vettek figyelembe, amikor az adós valamely fizetési kötelezettségének esedékességgkor önként, vagy kényszer hatására sem tudott eleget tenni. Ilyen pl. az adótartozás, végrehajtási eljárás, felszámolási eljárás kezdeményezése az adóssal szemben. Értékeltek olyan bizonyítékokat is, mint hogy az adós nem tudta fizetni hitele részleteit, a bérleti díjat, a könyvelő díját, járulékelőleget, perköltséget, vagy folyamatosan likviditási gondjai voltak. A bíróságok más esetekben a könyvviteli adatok alapján a mérlegben szereplő vagyon és a tartozások egymáshoz mérése alapján határozták meg a fenyegető fizetéseképtelenség időpontját. A legtöbb esetben a bíróság a könyvviteli adatokat maga értékelte, egyéb esetekben szakértőt rendelt ki. A bírósági ítéletek indokolásából az derül ki, hogy a beszámoló mérleg részéből a bíróság az eszközoldal forgóeszközeinek az értékét veszi figyelembe, a forrásoldalon a rövid lejáratú kötelezettségeket veti össze. Amennyiben a rövid lejáratú kötelezettség összege magasabb, mint a forgóeszközök mérleg szerinti értéke, akkor a mérleg fordulónapjára a fenyegető fizetéseképtelenség időpontját megállapítja.¹⁰⁰

Csőke Andrea szerint nem kizárólag a pénzeszközök fennállása vizsgálható, ugyanis erre a célra megfelel a tőzsdei forgalomban értékesíthető értékpapír, de akár egy ingatlan is gyorsan készpénzre váltható. Álláspontja szerint az a megközelítés helyes, amikor a tárgyi eszköz értékét, kötelezettségei összetételét és értékét, a forgóeszközök könyv szerinti értékét veszik figyelembe és az adós pénzügyi helyzetét a likviditási mutatók alapján elemzik. Ha kizárólag a forgóeszközök és a rövid lejáratúkötelezettségeket vetik össze, nem biztos, hogy a valódi helyzet eredménye születik meg, ugyanis az esedékesség időpontját e felek megváltoztathatják.¹⁰¹

¹⁰⁰ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenyn_6.pdf

¹⁰¹ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenyn_6.pdf

4. A hitelezői érdekek sérelmének törvényi véelme

A Cstv. 1. időállapot szerinti szabályozásának értelmében a hitelezői érdekek sérelmét vélelmezni kell, amennyiben a vezető a felszámolás kezdő időpontját megelőzően nem tett eleget az adós éves beszámolója (összevont /konszolidált/ éves beszámolója) külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közlési kötelezettségének.¹⁰²

A Cstv. 2-4. időállapot szerinti rendelkezése kiegészül azzal, hogy a hitelezői érdekek sérelmét vélelmezni kell akkor is, ha a vezető nem teljesíti a Cstv. 31.§ (1) bekezdés a-d) pontja szerinti beszámoló- készítési, irat-és vagyonátadási, továbbá tájékoztatási kötelezettségét.

A Kúria egyik döntésében kifejtette, hogy a felperesnek kell bizonyítania a felszámolás alá került gazdálkodó szervezet fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztének időpontját, vagyis azt, hogy ezt követően a vezető tisztségviselők ügyvezetési feladataikat a hitelezői érdekekkel ellentétesen látták el, ennek következtében beállt a vagyonvesztés, annak mekkora volt a mértéke.¹⁰³

A Kúria egy másik döntésében hangsúlyozta azt is, hogy az ügyvezető felelőssége nem minden esetben állapítható meg akkor sem, ha az adós felszámolás alá került. A Cstv. 33/A. § (3) bekezdése szerint mentesül a felelősség alól a vezető, ha bizonyítja, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá az adós gazdálkodó szervezet legfőbb szerve intézkedéseinek kezdeményezése érdekében. Így például, ha eleget tesz annak a kötelezettségének, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben összehívja az adós legfőbb szervét, és javaslatot tesz a helyzet megoldására vonatkozóan, de a tagok a javaslatot elvetik, nem azzal egyezően hozzák meg a határozatot, ezért a vezető tisztségviselő - ilyen minőségében - nem tartozik felelősséggel.¹⁰⁴

Juhász László álláspontja szerint amennyiben a vezető tisztségviselő a felszámolás kezdő időpontját megelőzően nem tett eleget az adós éves beszámolója külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és

¹⁰² http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenye_6.pdf

¹⁰³ Kúria Gfv.VII.30.303/2013/6.

¹⁰⁴ Kúria Gfv.VII.30.081/ 2013/6.

közzétételi kötelezettségének a hitelezői érdekek sérelmét vélelmezni kell. Ilyen esetben a vezető még bizonyíthatja, hogy törvényi kötelezettségeit teljesítette, a bizonytalanág azonban a terhén marad.¹⁰⁵

Csóke Andrea szerint 'nem tudja magát kimenteni a perben, ha a felszámolás kezdő időpontját megelőzően nem tett eleget az adós éves beszámolója [összevont (konszolidált) éves beszámolója] külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, vagy nem teljesíti a Cstv. 31. § (1) bekezdés a)-d) pontja szerinti beszámolóképzési, és a felszámolónak történő irat- és vagyonátadási, továbbá tájékoztatási kötelezettségét'.¹⁰⁶

A 5. időállapot szerinti szabályozás során az (5) bekezdésbe kerültek át azon jogkövetkezmény megállapítása, mely szerint, ha a vezető a felszámolás kezdő időpontját megelőzően neki felróhatóan nem vagy nem megfelelően tett eleget a gazdálkodó szervezet éves beszámolója [összevont (konszolidált) éves beszámolója] külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, vagy nem teljesíti a Cstv. 31.§ (1) bekezdés a)-d) pontjai szerinti beszámolóképzési, irat- és vagyonátadási, továbbá tájékoztatási kötelezettségét, neki kell bizonyítania, hogy a vezetői tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette.¹⁰⁷

Ez a szabály tehát nem tartalmaz vélelmet, kimondja, hogy a vezető tisztségviselőnek kell bizonyítania, hogy a vezetői tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette.

A törvényi indoklás ugyan azt mondja ki, hogy ebben az esetben a vagyonsökkenés, valamint a vezető magatartása és a vagyonsökkenés közötti okozati összefüggés nem tényállási elem, azonban ezt a bírói gyakorlat nem fogadja el.

¹⁰⁵ Juhász László: A magyar fizetéseképtelenségi jog kézikönyve I. Hvg-Orac, 2016. 566.old.

¹⁰⁶ Csóke Andrea: A vezető tisztségviselő felelőssége fizetéseképtelenség és felszámolás esetén. In: Csehi Zoltán-Szabó Marianna (szerk.): A vezető tisztségviselők felelőssége, Complex Kiadó, Budapest, 2015. 134-135.pld.

¹⁰⁷ Cstv.33/A.§ (5) bekezdés

Ezzel kapcsolatosan a Fővárosi Ítéltábla egy közzétett döntésében kifejti, hogy ha a felperes által állított következmény vagyonsökkenés, ennek feltárása és az ítélet rendelkező részében történő rögzítése a felelősség megállapításával egyidejűleg szükséges, mindezek miatt a felelősség mértékének (a vagyonsökkenés összegének) a meghatározása a keresetlevél szükségképpen eleme. A jogalkotó a Cstv. 33/A.§ (5) bekezdésében nem speciális felelősség-megállapítási törvényi tényállást rögzített, ezért az másképp nem értelmezhető, mint bizonyítási szabályként. Amennyiben tehát a vezető felelősségének megállapítását amiatt kéri a felperes, mert a vezető tisztségviselő magatartásával okozati összefüggésben az adós vagyonában csökkenés következett be, meg kell jelölnie a felelősséget megalapozó magatartást és az azzal okozati összefüggésben álló következményt is, tehát az általa állított vagyonsökkenés mértékét. A Cstv. 33/A.§ (5) bekezdéséhez fűzött jogszabályi indokolás ugyan úgy foglal állást, hogy "nem tényállási elem a vagyonsökkenés, illetve a vezető mulasztása, és a vagyonsökkenés közötti okozati összefüggés". A Fővárosi Ítéltábla azonban hangsúlyozza, hogy a bíróságoknak a jogszabályok alapján kell a jogvitákat elbírálnia, amelyeknek csupán az értelmezését segítheti a törvényi indokolás. Jelen esetben azonban a törvényi indokolás a jogszabályi szöveggel nem összeegyeztethető.¹⁰⁸

A Fővárosi Ítéltábla egy másik ügyben a fentiekkel azonos álláspontra helyezkedett és kimondta, hogy kétségtelen, hogy a Cstv. 33/A.§ (5) bekezdéséhez fűzött jogszabályi indokolás úgy foglal állást, hogy "nem tényállási elem a vagyonsökkenés, illetve a vezető mulasztása és a vagyonsökkenés közötti okozati összefüggés", azonban a fenti jogszabályhelyek értelmezése és összevetése alapján - az ítéltábla álláspontja szerint - erre következtetés nem vonható. A vezető tisztségviselő Cstv. 33/A.§ (1) bekezdésének első fordulatára alapított kártérítési felelőssége ugyanis nem lehet parttalan, az csak a tevékenységével, illetve mulasztásával okozati összefüggésben álló kár mértékéig terjedhet. Ennek feltárása és az ítélet rendelkező részében történő rögzítése a felelősség megállapításával egyidejűleg történhet. Ezért a felelősség mértékének (a vagyonsökkenés összegének) a meghatározása a keresetlevél szükségképpen eleme kell, hogy legyen.¹⁰⁹

Juhász László a törvényi indokolással azonos álláspontra helyezkedik. Amennyiben a vezető nem tesz eleget az (5) bekezdésben foglalt kötelezettségeknek, 'ennek jogkövetkezménye az, hogy a felelősség megállapításának nem tényállási eleme a vagyonsökkenés, illetve a vezető mulasztása és a vagyonsökkenés közötti

¹⁰⁸ ÍH 2018.121.

¹⁰⁹ ÍH 2018.78.

okozati összefüggés. Ezt azt jelenti, hogy a hitelezőnek (vagy a felszámolónak) elegendő a vezetőt terhelő mulasztást bizonyítania.¹¹⁰

Csóke Andrea álláspontja szerint a felperesnek kell bizonyítania, hogy a beszámolót nem helyezték letétbe, vagy nem adták át az iratokat a felszámolónak. 'Ennél többet egy hitelező vagy egy felszámoló nem is tudna bizonyítani, mert az adós belső viszonyairól, főleg iratanyag hiányában nem rendelkezik ismeretekkel. Az iratokkal kapcsolatos kötelezettségek a vezetőt terhelik, ezért amennyiben nem neki felróható a magatartás, azt neki kell bizonyítania.'¹¹¹

A joggyakorlat-elemző csoport többségének álláspontja szerint a vélelem akkor is fennáll, ha a vezető csak részben, vagy késedelmesen tett eleget a letétbe helyezési, valamint az irat, vagyon átadási és tájékoztatási kötelezettségének. A tagok abban egyetértettek, hogy a szabállyal a bizonyítási teher megfordul, a kártérítési felelősség megállapításához szükséges egyes tényállási elemek bizonyítását a felperesről az alperesre terheli. Ezt a szabályozást pedig az indokolja, hogy amennyiben a vezető nem tesz eleget, vagy nem tesz maradéktalanul eleget az őt terhelő kötelezettségének, úgy ezzel megnehezíti a hitelezők és felszámoló tájékozódási lehetőségét azzal kapcsolatban, hogy hogyan alakult az adós gazdálkodása a lényeges időszakban.¹¹² A vélelem fennállása esetén a felperesnek kell bizonyítania, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkezését után az adós vagyonában csökkenés következett be és annak mértékét is. Vélelmezni kell a vezető tisztségviselő hitelezők érdekeivel ellentétes magatartását és az amiatt bekövetkezett vagyoncsökkenést. A többség álláspontja szerint a vezető tisztségviselő a megállapítási perben bizonyíthatja, hogy a Cstv-ben szereplő terhére értékelendő magatartások nem eredményezhetik kártérítési felelősségének megállapítását, mert nem neki felróható.¹¹³

Fontos, hogy amennyiben a vélelem fennáll a vezető tisztségviselővel szemben, lehetősége van kimenteni magát. Lehetősége van a vélelem fenn nem állásának bizonyítására is, vagyis, hogy eleget tett a beszámoló letétbe helyezési, közzétételi, iratanyag átadási kötelezettségének, vagy bizonyítani azt, hogy ezek a kötelezettségek nem terheltek, mert abban az időpontban már nem volt az adós vezető tisztségviselője. A

¹¹⁰ Juhász László: A Cstv. 2017.évi módosítása I. Gazdaság és jog 20107/11

¹¹¹ Csóke Andrea: Nagykomentár a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvényhez

¹¹² http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenye_6.pdf

¹¹³ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenye_6.pdf

Cstv. rendelkezései szerint az árnyék vezető tisztségviselőt nem terhelik a fenti kötelezettségek, így vele szemben a vélelem nem áll fenn.

5. A vezető tisztségviselők felelősség alóli kimentésének feltételei

A Cstv. szabályozása értelmében a vezető felelősség alóli mentesülésének feltétele az, hogy az adott helyzetben elvárható valamennyi intézkedést tegye, ami egy ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható ahhoz, hogy a hitelezők érdekei sérelmét elkerülje.

Az 1. időállapot szerinti szabályozás értelmében a vezető tisztségviselő akkor mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően az adott helyzetben elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek csökkentése érdekében.¹¹⁴

A 2. időállapot szerinti szabályozás kiegészül azzal, hogy az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható intézkedést tegye a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá az adós legfőbb szerve intézkedéseinek kezdeményezése érdekében.¹¹⁵

A szabályozás szövegét a 3-4. időállapot rendelkezései érintetlenül hagyták, a mentesülés feltételei a (3) bekezdésbe kerülnek át.

A mentesülés szabályai az 5. időállapot szerinti rendelkezésekkel jelentősen módosultak. A vezetői mentesülés feltételei azzal az új szabállyal egészülnek ki, miszerint a vezető tisztségviselőnek a kimentéshez azt kell bizonyítania, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően nem vállalt az adós pénzügyi helyzetéhez képest indokolatlan üzleti kockázatot.¹¹⁶

¹¹⁴ Cstv. 33/A.§ (2) bekezdés

¹¹⁵ Cstv. 33/A.§ (2) bekezdés. Megállapította: 2009. évi LI. törvény. 19.§.

¹¹⁶ Cstv. 33/A.§ (4) bekezdés. Megállapította: 2017. évi XLIX. törvény 17.§.

A joggyakorlat-elemző csoport álláspontja szerint a 2-4. időállapot szabályai pontosítják az 1. időállapot rendelkezéseit, ezért az 1. időállapot szerinti szabályok alkalmazásával kapcsolatos perekben azok irányadóak.¹¹⁷

A joggyakorlat-elemző csoport egyhangúan foglalt állást abban a Cstv. 4. időállapota szerinti szabályozás tekintetében felmerült kérdésben, hogy amennyiben gazdasági társaságok, egyesületek, egyesülések és szövetkezetek tekintetében a Cstv. szabályaira hivatkozással folyik per, a Cstv. kimentésre vonatkozó szabályai érvényesülnek, ugyanis ezek szigorúbb és konkrétabb feltételeket szabnak, mint ezen jogalanyok tekintetében a Ptk. szerződésen kívül okozott károkért való felelősségének szabályai.¹¹⁸

A joggyakorlat-elemző csoport álláspontja, hogy a kimentési okok az eset összes körülményének függvényében értékelendők. A feldolgozott ügyekből szerzett tapasztalatok alapján elfogadható érv testületi ügyvezetés esetén arra történő hivatkozás, hogy a testületi döntésben alperes nem vett részt, a vagyoncsökkenést eredményező döntés ellen szavazott, a legfőbb szerv döntése eredményezte a vagyoncsökkenést. Itt azonban értékelendő, hogy a vezető tisztségviselő miként készítette elő a legfőbb szerv döntését.¹¹⁹

Nem fogadható el kimentési okként, ha a bejegyzett tisztségviselő csak névlegesen látta el vezetői feladatait, erre ugyanis kifelé, harmadik személyek irányába nem hivatkozhat. Nem fogadható el kimentési okként az sem, hogy az adós könyvvizsgálója, vagy munkavállalója nem látta el feladatát a jogszabályban meghatározott módon. A vezető ugyanis akkor látja el az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható módon az ügyvezetési feladatait, ha ezeknek a személyeknek a munkáját szükség esetén ellenőrzi. Nem kimentési ok, hogy a vezető nem rendelkezett a tisztség ellátásához szükséges szakismerettel. Gyakori hivatkozás a kimentés körében, hogy a vezető a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet elhárításához tagi kölcsönt nyújtott. Ez akkor lehet kimentési ok, ha azt valójában nem kölcsönként nyújtotta, vagy később lemondott a visszakövetelése jogáról. A tagi kölcsönnel ugyanis az adós vagyona nem nő, a hitelezők irányában fennálló tartozások nem csökkenek.¹²⁰

¹¹⁷ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemeney_6.pdf

¹¹⁸ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemeney_6.pdf

¹¹⁹ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemeney_6.pdf

¹²⁰ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemeney_6.pdf

A Kúria egyik döntésében a vezetői felelősség alóli kimentés körében kimondta, hogy ha az ügyvezető javasolja a tagok számára a határozat meghozatalát, de a tagok a javaslatot elvetik, nem azzal egyezően hozzák meg a határozatot, ezért a vezető tisztségviselő- ilyen minőségében - nem tartozik felelősséggel.¹²¹

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a perben eljáró bíróságok helyesen állapították meg II.r. alperes felelősségét a Cstv. 33/A.§ -a alapján, ugyanis a jogszabályi rendelkezés alapján II. r. alperes csak akkor mentesülhetett volna a felelősség alól, ha bizonyítani tudta volna, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően az adott helyzetben elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek csökkenése érdekében. Ilyen intézkedések megtételét a II. r. alperes nem bizonyította, sőt következetesen arra hivatkozott, hogy semmilyen vonatkozásban nem látott el ügyvezetői feladatokat. A II. r. alperes nem adott elő olyan körülményt sem, amely objektíve akadályozta volna ügyvezetői feladatai ellátásában akár hosszabb, akár rövidebb ideig.¹²²

IV. A vagyoni biztosíték jogintézménye

A vagyoni biztosíték jogintézménye a 2009. évi módosítással került bevezetésre. A jogintézmény lényege, hogy a megállapítási perben vagyoni biztosíték nyújtása is kérhető a hitelezők követelésének kielégítése céljából. A vagyoni biztosíték nyújtását a bíróság a hitelezők követelésének kielégítése céljából rendeli el. Ez a vagyoni biztosíték szorosan kapcsolódik a vezető tisztségviselő magatartása miatt bekövetkezett állított vagyoncsökkenéshez.¹²³

A biztosíték a bíróság gazdasági hivatalában letéti számlára befizetendő pénzösszeg, vagy hitelintézetnél lekötött és elkülönítetten kezelt pénzösszeg (pénzbeli letét), EGT-állam vagy hitelintézet által kibocsátott és garantált, a letétbe helyezéstől számított 180 napnál hosszabb hátralévő futamidejű, azonnal beváltható vagy értékesíthető, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírt, bankgarancia, biztosító garancia, biztosító által kiállított, készfizető kezességvállalást tartalmazó kötelezvény lehet. A megállapított biztosíték teljesítéséért az adós gazdálkodó szervezet többségi befolyással rendelkező tagjai kezesként felelnek.¹²⁴

¹²¹ Kúria Gfv.VII.30.081/2013/6.

¹²² EBH 2011. 2326.

¹²³ Csőke Andrea: Nagykommentár a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvényhez

¹²⁴ Cstv. 33/A.§ (1) bekezdés. Megállapította: 2009. évi LI. törvény 19.§.

A Cstv. vagyoni biztosítékra vonatkozó 2-4. időállapot szabályai tehát taxatívén sorolják fel azt, hogy mi lehet a vagyoni biztosíték tárgya. Ennek alapján biztosíték lehet bíróság gazdasági hivatalában letéti számlára befizetendő pénzösszeg, hitelintézetnél lekötött és elkülönítetten kezelt pénzösszeg, értékpapír, bankgarancia, biztosító garancia, készfizető kezességvállalást tartalmazó kötelezvény.

A vagyoni biztosíték szabályozása a 2017. évi módosítás során a (9) bekezdésbe kerül át, kimondva, hogy a vagyoni biztosíték formája kizárólag pénzösszeg lehet. A törvény indokolása ennek alapvető okaként azt határozza meg, hogy más esetekben a vagyoni biztosíték végrehajtása, felosztása nehézségekbe ütközik.¹²⁵

A szabályozás kimondja azt is, hogy a biztosíték nyújtására irányuló kérelemben a biztosítéknyújtás indokoltságát alátámasztó körülményeket valószínűsíteni kell.¹²⁶

A korábbi időállapotokban a törvény nem rendelkezett a biztosíték sorsáról arra az esetre, ha a bíróság a megállapítás iránti keresetet jogerősen elutasította. Ezt a 2017. évi módosítás pótolja, mivel akként rendelkezik, hogy ha a bíróság a megállapítás iránti keresetet jogerősen elutasította, és a felszámolási eljárást befejező végzés meghozatalakor ugyanazon vezető más tevékenysége miatt nincs az (1) bekezdés szerint kezdeményezett eljárás folyamatban a biztosítékot a bíróság hivatalból 15 napon belül visszautalja.

¹²⁷

Csőke Andrea álláspontja szerint a Cstv. 33/A.§ (10) bekezdése 'eljárásjogilag furcsa rendelkezést tartalmaz'. Ugyanis, ha a bíróság a vagyoni biztosíték letételét rendelte el, majd ebben a perben a keresetet elutasította, a vagyoni biztosíték visszautalásának ekkor még nincs helye. Meg kell várni a „felszámolási eljárást befejező végzés meghozatalát” - amely a valójában a felszámolási eljárást befejező végzés jogerőre emelkedéséről szóló hirdetmény Cégközlönyben való közzététele -, és ha ekkor ugyanazon vezető ellen más cselekménye miatt nincs folyamatban megállapítási per, akkor kell a vagyoni biztosítékot a vezetőnek hivatalból visszautalni.¹²⁸

¹²⁵ Cstv. 33/A.§ (9) bekezdés törvényi indokolása

¹²⁶ Cstv. 33/A.§ (9) bekezdés

¹²⁷ Cstv. 33/A.§ (10) bekezdés

¹²⁸ Csőke Andrea: Nagykommentár a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvényhez

A vagyoni biztosíték nyújtására kötelezésről a bíróság csak kérelemre rendelkezhet a kérelem keretei között. A vagyoni biztosíték nyújtása iránti kérelemben a felperesnek meg kell jelölnie, hogy pontosan milyen biztosíték nyújtására kéri kötelezni a vezető tisztségviselőt.¹²⁹

A kérelemben meg kell jelölni a biztosíték pontos összegét, értékét is. Ez nem haladhatja meg azt az összeget, amelynek tekintetében a vezető tisztségviselő felelősségének megállapítását kéri a felperes. A Győri Ítéltábla ezzel kapcsolatban fejtette ki, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően tanúsított magatartása miatt a vezető tisztségviselő felelősségének megállapítása esetén előírható biztosíték összege nem haladhatja meg egyrészt annak a vagyonsökkenésnek a mértékét, amely a vezető tisztségviselő hitelezői érdekeket sértő magatartásával okozati összefüggésbe hozható, másrészt - mivel a biztosíték adására kötelezés hitelezői kielégítése célzatával történhet - az legfeljebb az adós céggel szemben érvényesített hitelezői igények mértékéig terjedhet.¹³⁰

A vagyoni biztosíték nyújtására irányuló kérelmet a felperes az elsőfokú ítélet meghozataláig terjesztheti elő. A Cstv. 2. időállapota szerinti szabályozás értelmében az erre irányuló kérelmet a keresetben lehet előterjeszteni, míg a 3. időállapot szerinti szabályozással bevezetésre került az az előírás, mely szerint a keresetlevelet - a beavatkozás lehetőségére történő felhívással - és a biztosíték nyújtása iránti kérelmet, valamint az eljárásban hozott határozatokat az adós gazdálkodó szervezet azon többségi befolyással rendelkező tagjának is meg kell küldeni, amely a Cstv. 33/A.§ (1) bekezdése szerinti időszakban az említett részesedéssel rendelkezett.¹³¹

A hivatkozott (1) bekezdés szerinti időszak jelentheti a hároméves időszakot, illetve a perindítás idejét. Juhász László a hároméves időszakot tartja logikusnak. 'Ezek a rendelkezések biztosítják, hogy a cégtulajdonosok a vezető ellen benyújtott kérelemről kellő időben értesüljenek'.¹³²

A joggyakorlat-elemző csoport foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy a vagyoni biztosíték nyújtása iránti kérelmet meddig lehet előterjeszteni. E tekintetben az álláspontja az, hogy a 3-4. időállapot szerinti szabályozás alkalmazásával folyó perekben az egyértelmű szabályozásra tekintettel, míg a 2. időállapot

¹²⁹ Török Tamás: A vezető tisztségviselők hitelezőkkel szembeni felelőssége, Gazdaság és jog 2017/6.

¹³⁰ ÍH 2013.161.

¹³¹ Cstv. 33/A.§ (9) bekezdés

¹³² Juhász László: A magyar fizetéseképtelenségi jog kézikönyve I. Hvg-Orac, 2019. 641-642.old.

szerinti szabályozásból jogértelmezéssel levonható az a következtetés, hogy a vagyoni biztosíték nyújtása iránti kérelem az elsőfokú eljárás bármely szakaszában előterjeszthető.¹³³ Értelemszerűen ez vonatkozik az 5. időállapot szerinti szabályozás alkalmazásával folyó perekben is, hiszen e tekintetben a szabályozás azonos a 3-4. időállapot szerintivel.

A bíróság által megállapított vagyoni biztosíték teljesítéséért az adós gazdálkodó szervezet többségi befolyással rendelkező tagja, egyszemélyes társaság esetén a tag, külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepe esetén a külföldi székhelyű vállalkozás kezesként felel.¹³⁴

A 3-5. időállapot szerinti rendelkezések a kezesi felelősségre kötelezettek körét az egyéni cég tagjára is kiterjesztik, valamint kimondják, hogy a kezesi felelősség kizárólag behajthatatlanság esetén áll fenn. Ez a megállapítás vonatkozik a 2. időállapot szerinti szabályozásra is, még akkor is, ha ezt a 2. időállapot szerinti rendelkezés tételesen nem mondja ki.¹³⁵

A 3-5. időállapot rendelkezései eljárásjogi szabályokat is tartalmaznak, hiszen előírják, hogy a keresetlevelet - a beavatkozás lehetőségére történő felhívással - és a biztosíték nyújtása iránti kérelmet, valamint az eljárásban hozott határozatokat az adós gazdálkodó szervezet azon többségi befolyással rendelkező tagjának is meg kell küldeni. A joggyakorlat-elemző csoport rámutat arra, hogy ezeknek az eljárásjogi szabályoknak az alkalmazása indokolt a 2. időállapot szerint folyó perekben is, még akkor is, ha ez az időállapot a fenti szabályozást nem tartalmazza, ugyanis a cél a potenciális kezesek érdekeinek védelme és méltányos eljárás biztosítása.¹³⁶

A biztosítéknyújtás tárgyában hozott végzés ellen külön fellebbezésnek van helye. A fellebbezést soron kívül, de legfeljebb 15 napon belül kell elbírálni.¹³⁷

A Cstv. 3-5. időállapot szerinti szabályai egyértelműen tartalmazzák, hogy a vagyoni biztosíték nyújtására kötelezésről végzésben kell határozni, amely ellen külön fellebbezésnek van helye. Ezért a joggyakorlat-elemző csoport álláspontja szerint nem helyeselhető az a széles körben tapasztalt bírói gyakorlat miszerint

¹³³ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenyn_6.pdf

¹³⁴ Cstv. 33/A.§ (1) bekezdés. Megállapította 2009. évi LI. törvény 19.§

¹³⁵ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenyn_6.pdf

¹³⁶ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenyn_6.pdf

¹³⁷ Cstv. 33/A.§ (9) bekezdés

az elsőfokú bíróság a kötelezésről az elsőfokú ítéletben rendelkezik. Ez a gyakorlat ellentétes a jogintézmény céljával, a felperes érdekeivel és a jogszabályi rendelkezéssel is.¹³⁸

Pécsi Ítélőtábla egy közzétett döntésében kifejtette, hogy a vagyoni biztosíték nyújtása iránti kérelmet a bíróságnak soron kívül végzéssel, az ellenkérelem előterjesztésére nyitva álló határidő lejártá előtt el kell bírálania. Ha a fél a vezető tisztségviselő hitelezői érdeket sértő magatartásaként az adós vagyonsökkenését jelöli meg, a vagyoni biztosíték nyújtása iránti kérelemben a vagyonsökkenést valószínűsítene kell.¹³⁹

A Pécsi Ítélőtábla egy másik döntésében rámutatott arra, hogy a vagyoni biztosíték nyújtására a vezető tisztségviselő a felelősség megállapításához szükséges törvényi tényállási elemek valószínűsítése esetén kötelezhető. Nem vonható le a törvény szabályaiból olyan következtetés, hogy a vagyoni biztosíték nyújtásra kötelezés feltétele annak bizonyítása vagy valószínűsítése, miszerint a követelés későbbi kielégítése veszélyeztetve van. A Cstv. 33/A.§ (9) bekezdés szerint az (1) bekezdés szerinti eljárásban biztosíték nyújtása is kérhető a hitelezők követelésének kielégítése céljából. Az idézett törvényi rendelkezés tartalmában azonos a 2017. június hó 30. napjáig hatályos Cstv. 33/A.§ (2) bekezdés első mondatával, a törvényi szabályozás csak annyiban bővült, hogy a jogalkotó előírta, a biztosíték nyújtására irányuló kérelemben a biztosítéknyújtás indokoltságát alátámasztó körülményeket valószínűsíteni kell. Nem rendelkezett azonban a jogalkotó továbbra sem arról, hogy melyek azok a körülmények, amelyek a biztosítéknyújtás indokoltságát megalapozzák.¹⁴⁰

A Pécsi Ítélőtábla a vagyoni biztosíték elrendelésével kapcsolatosan megállapította, hogy a környezetkárosítás, környezetkárosítás, kármentesítéssel kapcsolatos kötelezettségek megszegése esetére a biztosítéknyújtásának elrendeléséhez az erre igényt tartó félnek kell a felelősség megállapításához szükséges tényállási elemeket (fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, hitelezői érdekek figyelmen kívül hagyása, vagyonsökkenés, hitelezői igények kielégítése megghiúsításának lehetősége, okozati összefüggés) valószínűsítene.¹⁴¹

¹³⁸ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenye_6.pdf

¹³⁹ BDT2019. 4103. I.-II.

¹⁴⁰ EBD 2018.10.G.2.

¹⁴¹ BDT2020. 4145.

V. Perjogi kérdések

Ebben a fejezetben a kétlépcsős perstruktúra főbb jellemzőinek a bemutatására kerül sor, külön a megállapítási perek és a marasztalási perek vonatkozásában. Röviden szó lesz arról, hogy kik a per megindítására jogosultak, a perindítás határidejéről és a bizonyítási teherről, valamint a kereset tartalmáról.

1. A megállapítási perek jellemzői

A megállapítási perek szabályait a Cstv. 33/A.§ (1) bekezdése szabályozza. Ezeket a pereket valamennyi időállapot rendelkezései szerint a hitelező és az adós nevében a felszámoló indíthatja.

Az 1. időállapot szerinti rendelkezés nem tartalmazta azt a kitétel, hogy a felszámoló az adós nevében indíthat megállapítási pert, azonban a szabályozás céljából is levonható az a következtetés, hogy az 1. időállapot szerint folyó perekben is az adós nevében jogosult eljárni a felszámoló.¹⁴² Az adós hitelezőjeként az indíthat pert, akinek a követelését a felszámoló nyilvántartásba vette és befizette a regisztrációs díjat.

143

A Kúria egyik közzétett döntésében kimondta, hogy a felszámolás kezdő időpontja után az minősül hitelezőnek és annak van a vezető tisztségviselő felelősségének megállapítására irányuló perben keresetőségi joga, aki követelését a jogvesztő határidőn belül a felszámolónak bejelentette és a nyilvántartásba vételi díjat befizette.¹⁴⁴ Hitelezőnek tekintendő az is, akinek vitatott hitelezői igénye van, mindaddig amíg ez a minősége fennáll, vagyis amíg a bíróság jogerős döntésével meg nem állapítja, hogy követelése alaptalan.

’Marad a hitelezői perindítás, s amennyiben hitelező indítja a pert célszerű az összecszerűség kérdését tisztázni, a marasztalási perben ugyanis csak azt a pénzt lehet elosztani, amit a megállapító ítélet tartalmaz.’-írja Juhász László a Cstv. 2017. évi módosításáról.¹⁴⁵

¹⁴² http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenye_6.pdf

¹⁴³ Cstv. A Cstv. 3§ (1) bekezdés cd) pont

¹⁴⁴ BH 217.345.

¹⁴⁵ Juhász László: A Cstv. 2017. évi módosítása I. Gazdaság és jog 2017/11.16.old

A megállapítási pereket az adós társaság azon vezető tisztségviselőivel szemben lehet megindítani, akik ezen feladatukat a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben látták el. A felszámolás kezdő időpontja a Cstv. 27.§-a szerint a felszámolást elrendelő jogerős végzés közzétételének napja. Feltétel továbbá az is, hogy azalatt az idő alatt amíg a vezető feladatait ellátja az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetbe kerüljön, illetve ez a helyzet fennálljon és egyéb törvényi feltételek is fennálljanak. Az árnyék vezető tisztségviselők tekintetében a törvényi rendelkezésnek megfelelően az a tényállási elem, hogy ezalatt az idő alatt a ténylegesen meghatározó befolyást gyakoroljon. Mindezekről részletesen szó volt a III. fejezetben.

A Cstv. valamennyi időállapotban rögzíti, hogy a vezetők felelőssége egyetemleges, ha többen közösen okoznak kárt. Előfordulhat ugyanis, hogy a felszámolás időpontját megelőző három évben többen látták el a vezetői feladatokat pl. együttes képviseleti joggal, és a Cstv.-ben meghatározott magatartásukkal megsértették ugyanazon hitelezői érdekeket, a vagyont csökkentették. Megállapítható az egyetemleges marasztalás akkor is, ha az egyik vezető mulasztással a másik ténylegesen követte el a magatartást. Annak sincs akadálya, hogy a bíróság a vezető tisztségviselő és az árnyék vezető tisztségviselő felelősségét állapítsa meg egyetemlegesen.¹⁴⁶

A megállapítási pereket a felszámolási eljárás ideje alatt lehet megindítani, a záróvégzés jogerőre emelkedésének napjáig. A Kúria ezzel kapcsolatos döntésében fejti ki, hogy a vezető tisztségviselő felelősségének megállapítására irányuló kereset a felszámolási eljárás jogerős befejezéséig terjeszthető elő. Indokolásában kifejti, hogy a Cstv. 2006. évi módosításakor a jogalkotó szándéka az volt, hogy a kétlépcsős perstruktúrában az első, a felelősség megállapítására irányuló per a felszámolási eljárás jogerős befejezéséig legyen megindítható, ugyanezzel az időponttal vehette kezdetét a marasztalási per a második lépcsőben. A pertípussal kapcsolatban alakuló ítélkezési gyakorlatnak azonban el kellett mozdulnia az eredeti jogalkotói elképzeléstől, a marasztalási per jogvesztő határidejének kiterjesztő jellegű, a Céglőny-beli közzétételhez kapcsolt értelmezésével. Felszámolási eljárásokban ugyanis a perindításra jogosult személyi kör egyedül a Céglőnyben közzétett hirdetményből szerzett tudomást a felszámolási eljárás jogerős lezárásáról, vagyis a marasztalási keresetre szabott hatvannapos jogvesztő határidő megnyílásáról¹⁴⁷

¹⁴⁶ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenye_6.pdf

¹⁴⁷ BH. 2014.279.

A Kúria egy másik közzétett döntésében szintén kimondta, hogy a vezető tisztségviselő felelősségének megállapítására irányuló kereset a felszámolási eljárás jogerős befejezéséig terjeszthető elő.¹⁴⁸

A Kúria egy közzétett döntésében szintén kimondta, hogy a megállapítási per a felszámolási eljárás ideje alatt indítható meg. Ilyen esetekben a Ptk. elévülésre vonatkozó szabályai nem irányadóak, ugyanis a Cstv. a sajátos kétszakaszos eljárási rendhez kapcsolódóan speciális határidőket állapít meg.¹⁴⁹

A vezető tisztségviselő felelősségének megállapítása iránti kereset a vezető tisztségviselő (árnyék vezető tisztségviselő) összességében meghatározott mértékű felelősségének megállapítására irányul. A megállapítási perben tehát nemcsak a kárfelelősség jogalapjának megállapítása történik, hanem a vezető tisztségviselő felelősségének maximális összege is meghatározásra kerül.¹⁵⁰

A megállapítási keresetnek tartalmaznia kell, az érvényesíteni kívánt jogot, az annak alapjául szolgáló tények és bizonyítékok előadásával. Tartalmazni kell az alperes személyét, annak megjelölését, hogy az alperes mely időtartam alatt volt az adós vezető tisztségviselője. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet mikor következett be, az időpont megjelölésével, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése után a hitelezői érdekeket sértő magatartások leírását, amely folytán az adós vagyona csökkent, a hitelezői követelések teljes kielégítése megghiúsult, a környezeti terhek rendezése elmulasztásra kerül. Meg kell jelölni azt az összeget, a melynek erejéig a felperes a vezető felelősségének megállapítását kéri, vagyis amennyivel az adós vagyona csökkent. E körben hangsúlyozta a joggyakorlat-elemző csoport, hogy a felelősség mértékének meghatározásakor nem azt kell megjelölni, hogy a felperesi hitelező felszámolási vagyonból feltehetőleg ki nem elégíthető követelése mekkora, hiszen a megállapítási perben hozott ítélet nem jelenti azt, hogy a felperes hitelező az adott összeghez hozzájut.¹⁵¹ Elő kell adni a hitelezői érdekeket sértő magatartás és a vagyoncsökkenés közötti okozati összefüggés fennállását.

Amennyiben a vezető tisztségviselő hitelezői érdekeket sértő magatartása vélelmezendő, a keresetben elő kell adni az ezzel kapcsolatos tényeket. A joggyakorlat-elemző csoport többségének álláspontja szerint a

¹⁴⁸ BH2018.231.

¹⁴⁹ Kúria Gfv.VII.30.063/2016/6.

¹⁵⁰ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemeney_6.pdf

¹⁵¹ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemeney_6.pdf

keresetnek ebben az esetben nem kell tartalmaznia, hogy a vezető milyen a hitelezői érdekeket sértő magatartást tanúsított és hogy azzal összefüggésben következett be vagyonsökkenés.¹⁵²

Kiemelte a joggyakorlat-elemző csoport, hogy a megállapítási perben kamat iránti igény jogszerűen nem terjeszthető elő, ugyanis a vezető tisztségviselőnek akkor lesz esedékes tartozása, ha felelősségét jogerős ítélet megállapította.¹⁵³

A kereset elbírálására Cstv. 6.§ (1) bekezdése szerint az a törvényszék rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel, amelyik a felszámolási eljárásban eljár. A perben a felperes terhére esik annak bizonyítás, hogy alperes vezetőként, vagy árnyék vezetőként tevékenykedett a releváns időszakban, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezett, annak mi volt az időpontja, az adós vagyonában vagyonsökkenés következett be, a hitelezői érdekek megsértésével a vezető olyan magatartást követett el, amit Cstv. szankcionál, továbbá az okozati összefüggést.

A Pécsi Ítélőtábla kimondta, hogy a Cstv. 33/A. §-ára alapított kereset esetén a felperes bizonyítási érdekébe tartozik a vezető tisztségviselő hitelezői érdekeket sértő magatartása (mulasztása) és a hitelezői igények megghiúsulása közti ok-okozati összefüggés bizonyítása. A bizonyítási érdek a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésében írt tényállás esetén sem fordul át az alperesre. Ha az adós iratait a vezető tisztségviselő a felszámolónak nem adta át, a felperes bizonyítási szűkség helyzetben van, melynek következtében azt a tényt, hogy az alperes hitelezői érdekeket sértő magatartása és a hitelezői igények kielégítésének megghiúsulása közt fennáll az ok-okozati összefüggés, valónak kell elfogadni.¹⁵⁴

A vélelem fennállása esetén a bizonyítási teher részletezésére a III. fejezetben került sor, így itt arra külön nem térek ki, mint ahogyan a felelősség alóli kimentés szabályaira sem.

Az 5. időállapot szerinti módosítással a törvény kimondja, hogy a hitelezőket értesíteni kell, hogy be tudjanak kapcsolódni a megállapítási perbe.¹⁵⁵

¹⁵² http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemeney_6.pdf

¹⁵³ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemeney_6.pdf

¹⁵⁴ BDT2020. 4121. I.-II.

¹⁵⁵ Cstv. 33/A. § (6) bekezdés

A jogszabály 5. időállapot szerinti rendelkezése kimondja, hogy a keresetlevelet a bíróság visszautasítja, ha ugyanazon vezető ugyanazon tevékenységére tekintettel kezdeményezett megállapítási pert már jogerősen elbírálták, vagy ha a per még folyamatban van, de az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalást már berekesztették.¹⁵⁶ Azt azonban nem mondja ki, hogy csak egy per indítható. Ezzel kapcsolatban fejti ki Juhász László, hogy a (7) bekezdés értelmében ugyanazon vezetői magatartás elbírálására nem célszerű külön-külön pereket indítani, ezért ha már jogerős ítéletet hoztak a megállapítási perben, vagy az elsőfokú eljárásban már berekesztették a tárgyalást, ugyanazon ténybeli alapon, ugyanazon vezető ellen már nem indítható megállapítási kereset, addig viszont több per indítható.¹⁵⁷

A 2010. évi módosítással kapcsolatban Juhász László kifejti, hogy 'sajnos nem mondja ki a törvény, hogy ha a hitelező indítja a pert, valamennyi hitelező kielégítetlen követelését figyelembe kell venni.¹⁵⁸

A Kúria felülvizsgálati eljárása során egyetértett az eljáró bíróságok döntésével és kifejtette, hogy a megállapított tényállás mellett a kártérítési igénynek azért nem lehet jogalapja a Ptk. 339. §-a, mert a kárkötelelem nem a hitelező és a vezető tisztségviselők közötti közvetlen viszonyban jön létre, hanem a vezető tisztségviselő a társaságnak okoz kárt, a hitelezőnek pedig a társasággal szemben van olyan kötelmi igénye, amely a vezető tisztségviselő magatartása miatt részben vagy egészben megtérítetlen marad. Ezeknek a jogviszonyoknak az áthidalására szolgál a Cstv. 33/A. §-a. A Cstv. 33/A. §-ában szabályozott tényállásra alapozott igény nem érvényesíthető pusztán a Ptk. 339. § (1) bekezdésében szabályozott jogként a Cstv. 33/A. §-ában meghatározott eljárási rendben és igényérvényesítési határidőkön kívül.¹⁵⁹

A Kúria a Gfv. VII. 30.254/2015. számú döntésében kifejtette, hogy a Cstv. nem tartalmaz sorrendiséget a szabályai alapján megindítható peres eljárások tekintetében. Ha az adós vagyontárgya meghatározott időpontban történt átruházása folytán mind a Cstv. 40. § (1) bekezdése szerinti megtámadási per, mind pedig a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében szabályozott megállapítás iránti per megindításának fennállnak a feltételei, az eljárás megindítására jogosult eldöntheti, hogy melyik per megindítását tartja célravezetőbbnek.¹⁶⁰

¹⁵⁶ Cstv. 33/A. § (7) bekezdés

¹⁵⁷ Juhász László: A Cstv. 2017. évi módosítása I. Gazdaság és jog 2017/11. 16. old.

¹⁵⁸ Juhász László: A Cstv. 2017. évi módosítása I. Gazdaság és jog 2017/11. 17. old.

¹⁵⁹ BH 2019.172.

¹⁶⁰ BH 2016.179.I.

2. A marasztalási perek jellemzői

A marasztalási perek megindításának feltétele az adós elleni felszámolási eljárás jogerős befejezése, továbbá, hogy a bíróság a vezető tisztségviselő felelősségét jogerősen megállapította.

A Cstv.1-2. időállapotban a marasztalási pereket a Cstv. 63. (3)-(4) bekezdéseiben szabályozta, akként, hogy a kereset a felszámolási eljárás jogerős befejezését (a jogerős határozat Cégbizonylatban való közzététele) követően terjeszthető elő, ha pedig ezen időpontig a megállapítási perben jogerős ítélet nem születik, akkor a jogerős ítélet napját követő 90 napos, illetve a 2. időállapot szerint 60 napos jogvesztő határidőn belül terjeszthető elő. A 2. időállapot szerinti rendelkezés biztosította a hitelező, illetve felszámoló részére a felszámolási eljárás jogerős befejezése előtt marasztalásra irányuló kereset benyújtását a közbenső mérleg alapján. A 3. időállapot szerinti szabályozás ennek lehetőségét megszünteti, valamint hatályon kívül helyezi a Cstv. 63.§ (3) és (4) bekezdését és egy §-ban helyezi el a megállapítási és marasztalási perek szabályait. A 4. időállapot szerinti módosítás ismét lehetővé teszi a közbenső mérleg alapján a marasztalási kereset előterjesztését. A 2017. évi módosítással a felszámolási eljárás lezárása előtt nem lehet marasztalási keresetet indítani, ezt a pert csak a felszámolás jogerős lezárását követően, csak azok a hitelezői indíthatják, akiknek nem térült meg a felszámolási eljárásban a követelésük. A keresetindításra nyitva álló jogvesztő határidőt 60 napról ismét 90 napra növeli a módosítás.*

A marasztalási kereset felperesei azok a hitelezők lehetnek, akiknek ki nem elégített követelése áll fenn az adóssal szemben, függetlenül attól, hogy indított-e megállapítási pert, vagy abban felperesként szerepelt-e. A felszámoló a közbenső mérleg alapján indítható marasztalás pereket kivéve, csak az adós hitelezőjeként léphet fel a marasztalási perben felperesként. A per alperese csak az a vezető tisztségviselő lehet, akinek a felelősségét a megállapítási perben a bíróság jogerősen megállapította. A vezető tisztségviselő örököse és jogutóda is perelhető.¹⁶¹

A keresetnek tartalmaznia kell, hogy a felperes mely vezető, árnyék vezető tisztségviselő marasztalását és milyen összeg erejéig kéri. Fontos, hogy a marasztalási összeg nem haladhatja meg a megállapítási perben

*2020. augusztus 1. napján hatályba lépett a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény módosításáról szóló 2020. évi LXXIII. törvény, melynek 9.§ 12. pontja módosította a Cstv. 33/A.§ (11) bekezdését. A módosítás szerint a megállapítási pert követően elévülési időn belül indítható a marasztalási per.

¹⁶¹ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenye_6.pdf

megállapított felelősség mértékét, valamint a felszámolási eljárás során ki nem elégített hitelezői igényeket. Több megállapítási perben eltérő tényállások alapján megállapított felelősség esetén össze kell számolni az összegeket.¹⁶²

A keresetben elő kell adni továbbá az alperes felelősségét megállapító jogerős ítélet tényét, azt mellékelni kell, a felszámolás eljárás cégközlönyben való közzétételének napját, a felperes felszámolási eljárásban ki nem elégített hitelezői igényének mértékét. A marasztalási perben kamatigény már előterjeszthető.¹⁶³

A keresetet a megállapítás iránti perben eljáró bíróságnak kell előterjeszteni, függetlenül a marasztalási összeg nagyságától. Ha több hitelező nyújt be keresetet azokat egyesíteni kell. Mindegyik hitelező a saját, a felszámolási eljárásban kielégítetlenül maradt követelése megfizetésére kérheti a kötelezni a vezetőt. A vezető felelősségének mértéke azonban a megállapítási perben megállapított vagyonsökkenés mértékéhez igazodik. A bíróság a hitelezők pernyertessége esetén a hitelezői követelések arányos kielégítéséről rendelkezik, az 57.§-ban szabályozott kielégítési sorrend szabályait nem kell alkalmaznia.¹⁶⁴

A felperest terheli annak bizonyítás, hogy a marasztalási kereset előfeltételei fennállnak. A bírói gyakorlatból szerzett tapasztalat, hogy alperesek sokszor hivatkoznak olyan körülményekre, amikre a megállapítási perekben lett volna módjuk.¹⁶⁵

A joggyakorlat-elemző csoport álláspontja, hogy a módosított szabályok a marasztalási perekre nem vonatkoznak abban az esetben, ha a marasztalásra irányuló kereset benyújtásakor már módosultak a megállapítási perben alkalmazott Cstv. szabályok.¹⁶⁶

A Kúria egyik döntésében kifejti, hogy a Cstv. 63. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezésen, a felszámolási eljárás jogerős lezárásán azt az időpontot kell érteni, amikor az adós társaság felszámolásának megszüntetéséről szóló végzésről valamennyi érintett hitelező tudomást szerezhet, tehát amikor az erről szóló jogerős bírósági határozat a Cégközlönyben közzétételre kerül. Indokolásában kifejtette, hogy az

¹⁶² http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenye_6.pdf

¹⁶³ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenye_6.pdf

¹⁶⁴ Cstv. 33/A.§ (13) bekezdés

¹⁶⁵ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenye_6.pdf

¹⁶⁶ http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenye_6.pdf

alperessel szemben folyamatban volt, a Cstv. 33/A. §-ára alapított peres eljárás 2012. június 14. napján fejeződött be jogerősen. Ugyanakkor az adós társaság felszámolásának befejezéséről szóló jogerős végzés 2012. szeptember 6. napján került a Céglőzönyben közzétételre. Erre figyelemmel a Cstv. 63. § (3) és (4) bekezdésében foglalt rendelkezések alapján ez utóbbi időpontot követő napot kell tekinteni a felperes kereseti igénye érvényesítése kezdő időpontjának. Így a felperes 2012. szeptember 19-én benyújtott keresete nem késett el.¹⁶⁷

A Kúria egy másik közzétett döntésében kimondta, hogy a vezető tisztségviselő felelősségének megállapítására irányuló kereset a felszámolási eljárás jogerős befejezéséig terjeszthető elő. Két speciális körülmény volt az tehát, ami a vezetői felelősség második lépcsőjére előírt perindítási határidő értelmezésének kitágításához vezetett: az egyik a felszámolási eljárás jogerős befejezése és a perindítási határidő kezdő időpontjának összekapcsolása, a másik az igen rövid határidő jogvesztő jellege. A gyakorlatban így kialakult értelmezési megoldást emelte törvényi szintre a jogalkotó a Cstv. 2013. évi CCLII. törvénnyel történt módosításával, amellyel a marasztalási per megindításának határidejét a felszámolási eljárás jogerős lezárásáról hozott határozat Céglőzönyben történt közzétételéhez kötötte. Nem változott ugyanakkor a megállapítási kereset előterjesztésének ideje, változatlanul a felszámolási eljárás ideje alatt - illetve 2017. július 1-jétől a felszámolási eljárás alatt - benyújtott kereset alapján engedi ügyvezető felelősségének vizsgálatát és megállapítását.¹⁶⁸

¹⁶⁷ BH2014.279.

¹⁶⁸ BH2018.231.

VI. Zárószó

A dolgozat célja a vezető tisztségviselők hitelezőkkel szemben fennálló felelősségének bemutatása volt a kialakult joggyakorlatra figyelemmel. Ennek során ki kellett térni a vonatkozó jogszabályi rendelkezések bevezetésének, majd ezen rendelkezések módosításának ismertetésére. Látható, hogy a Cstv. 33/A.§ szabályai a 2006-os bevezetésük óta több, jelentős változáson mentek keresztül, próbálva átláthatóbbá, egyértelművé tenni a rendelkezéseket. Változást hozott az új Ptk. bevezetése is, vita alakult ki abban a kérdésben, hogy a Ptk.-ban szabályozott felelősségi alakzatok miként viszonyulnak a Cstv. rendelkezéseire.

A joggyakorlatban a vezetői felelősség jogszabályi rendelkezéseivel kapcsolatban eltérő álláspontok alakultak ki. Emiatt a Kúria Joggyakorlat-elemző Csoportot állított fel e témakörben, melynek feladata volt a jogerős bírósági döntések átvizsgálása és a tapasztalatok alapján egy egységes szemlélet kialakítása. A Cstv. 2017. évi módosítása során a jogalkotók figyelemmel voltak a véleményben foglaltakra is. A módosítások azonban nem érintették a sokak által bírált kétlépcsős perstruktúrát, illetve a módosítást több kritika is érte, ahogyan Csőke Andrea fogalmaz 'A vezető tisztségviselőkkel szembeni fellépésnek feltehetően nagyobb eredménye lehetett volna, ha jobban sikerült volna a Cstv.33/A.§-a szabályozása, illetve rendszerbe illesztése.'¹⁶⁹

¹⁶⁹ Csőke Andrea: Nagykomentár a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvényhez

Irodalom- és jogszabályjegyzék

- Bodzási Balázs: A jogi személyek körében felmerülő felelősségi kérdésekről, különös tekintettel a vezető tisztségviselőkre. Gazdaság és Jog 2013/6.
- Csőke Andrea: Nagykomentár a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvényhez
- Csőke Andrea: A vezető tisztségviselő felelőssége fizetéseképtelenség és felszámolás esetén. In: Csehi Zoltán-Szabó Marianna (szerk.): A vezető tisztségviselők felelőssége, Complex Kiadó, Budapest, 2015
- Juhász László: A magyar fizetéseképtelenségi jog kézikönyve I. Hvg-Orac, Budapest, 2016
- Juhász László: A magyar fizetéseképtelenségi jog kézikönyve I. Hvg-Orac, Budapest, 2019
- Juhász László: A Cstv. 2017. évi módosítása I. Gazdaság és Jog 2017/11.
- Juhász László: A Cstv. 2017. évi módosítása II. Gazdaság és Jog 2017/12.
- Török Tamás: A vezető tisztségviselők hitelezőkkel szembeni felelőssége. Gazdaság és jog 2017/6
- A Kúria 2016.E1.II.JGY.G.2. számú „A vezető tisztségviselők hitelezőkkel szembeni felelőssége” című összefoglaló véleménye
http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemeney_6.pdf
- A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.)
- A gazdasági társaságokról szóló 2006.évi IV. törvény (Gt.)
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (Ptk.)
- A csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XLIX. törvény

módosításáról szóló 2006. évi VI. törvény

- A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény, valamint az azzal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2009. évi LI.tv.
- A Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. tv. (Ptké.)
- A számvitelről szóló 2000. évi c. törvény
- EBH 2011.2326.
- BDT 2010.2282
- BDT 2019. 4102.II.
- BDT 2013.3036.
- ÍH 2012.91.
- Kúria Gfv.VII.30.247/2013/9.
- BDT 2013.2881.
- Pécsi Ítéltábla Gf.IV.30.248/2010/5.
- BH 2014.6.188
- BDT 2010.2282.I.
- BDT 2013.2881.
- BDT.2013.3036.

- BDT 2020. 4123.
- BH 2013.8.222
- BH 2017.9.306
- BH 2012.4.101
- BH 2014.6.188
- Debreceni Ítéltábla Gf.30462/2017/5.
- BDT 2018. 3831.
- Kúria Gfv.VII.30.303/2013/6.
- Kúria Gfv.VII.30.081/ 2013/6.
- ÍH 2018.121
- ÍH 2018.78.
- EBH 2011. 2326.
- ÍH 2013.161.
- BDT2019. 4103. I.-II.
- EBD 2018.10.G.2.
- BDT2020. 4145.
- EBD 2018.10.G.2.

- BDT2020. 4145.
- BH 217.345.
- BH. 2014.279.
- BH 2018.231
- BDT 2020. 4121. I.-II.
- BH 2019.172.
- BH 2016.179.I.
- Kúria Gfv.VII.30.063/2016/6.